



# ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ  
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО  
И ИНВАЛИДСКО  
ОСИГУРАЊЕ

## ОСИГУРАНИКА



**ТЕМА БРОЈА:** Да би велики систем, као што је Фонд ПИО, функционисао успешно, важни су стручност и залагање свих запослених, а посебну пажњу завређују млади који послу приступају озбиљно и одговорно.

ГОВОРНИ АУТОМАТ  
0-24h: 0700/017-017  
по цени локалног  
позива  
или: 011/30-60-680

# МЛАДИ КАДРОВИ ФОНДА ОСЛОНАЦ ЗА БУДУЋНОСТ





ИЗДАВАЧ: Републички  
фонд за пензијско  
и инвалидско осигурање



**ДИРЕКТОР:**  
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ  
УРЕДНИК:**  
Милена Јовановић

**РЕДАКЦИЈА:**  
Булевар уметности бр. 10,  
11070 Београд,  
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

**СЕКРЕТАРИЈАТ:**  
011/2017-437  
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА  
ВОЈВОДИНУ:**  
Житни трг бр. 3,  
21000 Нови Сад  
021/487-7754,  
021/487-7789,  
факс: 021/6624-359,  
e-mail:  
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

**ШТАМПА:**  
Штампарија  
Службени гласник

**ОГЛАШАВАЊЕ:**  
011/2017-437

Рукописи и фотографије  
се не враћају.

**Електронско издање:**  
www.pio.rs/glasosiguranika



## Како смо почели да славимо славу

Једна од главних одлика српског правослађа, за коју не зна остали хришћански свет, јесте крсна слава. Пре примања хришћанства Срби су били многобожачки народ. Поред врховног бога Перуна, кога су сви поштовали, сваки дом је имао и своје домаће божанство. По природи сентиментални и везани за домаће навике и обичаје, у сусрету са хришћанством Срби су се најтеже одрицали тих домаћих божанстава. Мудри и практични син Стефана Немање, свети Сава, многобожачке кумире и идоле заменио је великим светитељима Цркве Христове, који постадоше заштитници и помоћници српских домова, цркава и манастира, породица и племена, села и градова, па и читавих покрајина и области. Тако је настала крсна слава.

Црква је, имајући у виду практичне разлоге, саветовала и препоручивала породицама које светитеље да узимају за крсну славу. Бирани су велики светитељи који се празнују у јесен, зиму и пролеће, када је мање радова у њиви, пошто су се Срби у то време највише бавили земљорадњом и сточарством. Поједине породице, опет, бирале су дан када ће се крстити, и светитеља који се тога дана слави узимале за своју крсну славу.

Значај славе, слављење крсне славе једина је непрекинута традиција код Срба од времена покрштавања до данас. Много је тога промењено у народном животу и обичајима, али се слава сачувала као највећа светиња нашег народа.

Слава се преносила и настављала с колена на колена, са оца на сина, тако да се данас може лако закључити које су породице са истим презименима од једног претка само по томе коју славу славе. Јер, уколико славе исту славу, онда су од истог претка, али су се током времена и расељавања удаљиле једне од других и постале непознате.

Уколико синови живе са оцем у једној кући, онда сви заједно славе славу. Међутим, када неки од синова заснује породицу, ожени се и оде из очевог дома, он треба одмах да почне да у свом дому слави крсну славу. Сасвим је погрешно што поједини данас не славе, изговарајући се: жив ми је отац и он слави. Значи, чим неко живи засебно и има своју породицу, дужан је да слави своју славу, јер је слава заштитник домаћег огњишта и помоћник у сваком раду, велики Божји благослов и заштитник свих укућана, нарочито деце. Прве године када син заснује самостално домаћинство, он долази код оца на славу. Кад се колач исече, отац из своје десне руке предаје сину четвртину колача, пољубе се, један другом честитају славу, а отац пожели сину да је са својом женом и децом, будућим унуцима и потомцима, дуго у здрављу и добром расположењу слави. Син носи део колача кући, подели га са својом породицом, а већ наредне године почиње редовно да слави крсну славу у свом дому.

**В. Анастасијевић**

МЛАДИ КАДРОВИ ФОНДА ПИО ДОБАР ОСЛОНАЦ ЗА БУДУЋНОСТ

# Жеља за учењем и подршка искуснијих колега

Према подацима из октобра ове године, укупан број корисника пензија у Србији износи 1.715.009, док је у РФ ПИО обавезно осигурано 2.496.817 осигураника (податак из јуна 2013). На шалтерима Фонда од почетка године до краја октобра примљено је око 300.000 захтева за остваривање различитих права из ПИО, што је око 30.000 захтева на месечном нивоу. Да би овако велики систем функционисао успешно и ефикасно, важну улогу свакако играју стручност и залагање запослених. Поред дугогодишњих радника Фонда, посебну пажњу завређују и млади кадрови који овом озбиљном и одговорном послу исто тако и приступају.



Дејан Фрај

Један од њих је Дејан Фрај, који у Фонду ради седам година, а најдуже је обављао послове у писарници Филијале за град Београд. Паралелно са радом завршавао је студије на Медицинском факултету у Београду, што га није омело да се у послу истакне.

– Када сам почео да радим, велики број старијих колега је отишао у пензију и заменили су их млади кадрови. Искусније колеге су нам пуно помогле, а то што је била већина младих допринело је да се лакше уклопимо и да атмосфера током рада буде весела и позитивна. Филијала за град Београд је највећа у Србији и има највећу писарницу кроз коју прође на стотине људи дневно, па је самим тим и одговорност заиста велика и велики је број људи којима треба помоћи. Последњих неколико месеци радим у Служби Дирекције Фонда у Приштини. Посао је обиман, али за разли-

ку од писарнице где се подразумева рад са странкама, овде је акценат на тимском раду, а одлична сарадња међу колегама чини да се посао лакше и боље обавља. Сада бих свакако да пробам да нађем посао у својој новостеченој струци, а када се то деси, рад у Фонду ће ми свакако бити лепа успомена – објашњава Дејан Фрај.



Милош Пантелић

Милош Пантелић, правник у Одељењу за ПИО и матичну евиденцију новобеоградске Службе Филијале, у Фонду ради шест година. Иако је у питању специфична материја и неопходна је велика стручност да би се посао у вези са доношењем решења, тумачењем закона и прописа обављао како треба, помоћ искуснијих колега учинила је да ни почети на овом послу не буду проблематични.

– Имао сам среће да сам наишао на колеге које су имале и воље и знања да ме добро уведу у посао. Најкомплекснији су у почетку били поступци у којима је неопходна примена закона који уређује област пензијског и инвалидског осигурања, а који је престао да важи. У том случају је, поред упознавања са старим законима, била неопходна и помоћ искуснијих колега који су у пракси прошли кроз њихову примену, па су могли да нас који смо били нови у послу упознају са низом неопходних тумачења и упутстава. Ове и претходне године имао сам прилику да учествујем на Међународним саветодавним данима носилаца пензијског и инвалидског осигурања Србије и Хрватске. Они се организују два пута годишње, једном у Хрватској и једном у Србији, и веома су корисни како са ста-

новишта корисника и осигураника, тако и са становишта нас запослених који смо укључени у те процесе. Сарадња је сваке године све боља и с временом је све мање спорних питања која се јављају у примени споразума, јер се размењује пракса коју носиоци ПИО из обе државе примењују, што је заиста од велике користи – објашњава овај млади правник.

Милош сматра да лична мотивација запослених може умногоме да унапреди рад ове институције, а управо због своје мотивисаности, стручности и залагања, недавно је унапређен у шефа одсека за контролу нацрта решења.



Ана Миленковић

Млада Ана Миленковић део је тима правника у Одељењу за остваривање права из ПИО у Филијали за град Београд, где ради непуне две године.

– Волим да учим нове ствари и трудим се да што боље овладам послом, јер ће на тај начин и мени бити лакше и бићу од веће користи Фонду. Од самог почетка имала сам добру сарадњу са колегама, сви су ми изашли у сусрет и трудили се да ми покажу што више. Увек има нешто ново да се научи, јер је област шаролика, а конкретно радим на изради нацрта решења, што је први степен у остваривању права на пензију или било ког другог права из ПИО. То на примеру старосне пензије значи да утврђујемо сав остварени стаж, проверавамо да ли су уплаћени сви доприноси и на основу тога процењујемо да ли су испуњени сви услови за одлазак у пензију или не. Сваки нацрт решења који израдим иде касније на интерну контролу и тек када је прође, решење постаје званично. Такође, радим и са стран-

кама и трудим се да увек будем на услузи. Мишљења сам да треба имати разумевања и стрпљења, да странке виде да желимо да им изађемо у сусрет и да се трудимо – објашњава Ана Миленковић.

Да би се делатност Фонда обављала како треба, од изузетне су важности и информационе технологије. Један од најуспешнијих младих радника у Сектору ИТ Фонда ПИО је Немања Стамболић, који је део тима програмера пуне три године.

– Старије колеге су ме добро прихватиле и од самог почетка добро сарађујемо. Највећа мотивација су ми нови пословни изазови који су у овом послу свакодневни у виду решавања проблема који су кључни за пословање Фонда и ми као сектор успешно успевамо да се изборимо са њима. Један од примера је Централни регистар обавезног социјалног осигурања где је због усклађивања рада институција ОСО било неопходно прилагодити постојеће апликације, начин рада и податке како би остваривање права из ПИО могло несметано да функционише и убудуће. У том смислу смо успешно



Немања  
Стамболић

одговорили на постављене захтеве и рокове, чак и на оно што остале институције у систему ОСО нису биле у могућности да примене. Из тог разлога ово је једно велико искуство и плус за Фонд ПИО, јер је све комплетно урађено у сопственој режији без спољних сарадника из ИТ бранше – каже Немања Стамболић.

Добар пример повезивања постојеће и нове технологије, што је према Немањиним речима суштина пословања Сектора ИТ, свакако је и Кориснички сервис за праћење предмета, који ће грађанима преко сајта Фонда ([www.pio.rs](http://www.pio.rs)) бити доступан већ овог месеца. Грађани ће помоћу свог пин кода – приступне шифре на сајту Фонда моћи да провере где се налази њихов предмет и докле се у процедури остваривања права на пензију стигло, а с обзиром на то да је рађен по најновијим стандардима, приступ подацима биће омогућен чак и преко мобилних телефона и таблет уређаја.

**Весна Кадиф**

## ПЕНЗИОНИСАЊЕ И РАДНИ ОДНОС

# Рад дужи од годину дана утиче на висину пензије

Старосни пензионери имају право да без икаквог ограничења уђу у осигурање, односно да раде по уговору о раду или уговору о делу, ауторском уговору, на одређено време, привремене

Момира Лалић објашњава и зашто могућност уласка у осигурање није предвиђена за кориснике инвалидске пензије.

– Уколико се корисник инвалидске пензије запосли или обавља самосталну де-



Момира Лалић

не и повремене послове или на било који други начин. Док раде, њима се исплаћује и зарада и пензија. Послодавац, односно корисник пензије који обавља самосталну делатност дужан је да ангажованом старосном пензионеру исплаћује зараду, односно накнаду зараде и уплаћује доприносе за пензијско и инвалидско осигурање. У Србији ради око три одсто старосних пензионера, односно толико је примљено захтева за поновни обрачун пензија у Фонду ПИО.

Како и када улазак старосног пензионера у осигурање може утицати на износ његове пензије, објашњава Момира Лалић, начелник Одељења за пензијско и инвалидско осигурање у Сектору за остваривање права из ПИО у Фонду.

– Ако се корисник старосне пензије запосли, односно обавља самосталну делатност по основу које је обавезно осигуран на територији Републике Србије, одредбом члана 121 Закона о ПИО, по престанку тог запослења, односно обављања самосталне делатности, има право на поновно одређивање пензије ако је био у осигурању најмање годину дана – прецизира наша саговорница.

латност, постоји оправдана сумња да је дошло до промене у стању инвалидности по основу које је остварено право на инвалидску пензију утврђену правоснажним решењем. Поступак за утврђивање промена у стању инвалидности покреће Фонд по службеној дужности сагласно члану 96 Закона о ПИО, позивањем корисника инвалидске пензије на преглед код органа вештачења. У случају да се инвалидски пензионер не одазове на преглед ради поновне оцене радне способности и утврђивања промена у стању инвалидности, обуставља се исплата инвалидске пензије, односно уколико се утврди да је способан за рад, доноси се решење о престанку права на инвалидску пензију.

Одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању предвиђено је и да се кориснику породичне пензије који стекне својство осигураника обуставља исплата породичне пензије.

– Тачно је да се кориснику породичне пензије обуставља исплата пензије, али му не престаје и право на породичну пензију. Наиме, обустава исплате породичне пензије кориснику проистиче из карактера овог права које је изведено право по основу

умрлог осигураника или корисника. Сврха овог права јесте обезбеђивање материјалне или социјалне сигурности законом одређеним лицима која не могу сама да привређују и обезбеђују себи егзистенцију, а то су деца млађа од петнаест година или после петнаесте године ако су на школовању, брачни друг због навршења одређених година живота, или због неспособности за рад, или због обављања родитељске дужности и друго – објашњава начелник Момира Лалић.

Од 2011. године корисницима породичне пензије који стекну својство осигураника по основу обављања привремених и повремених послова у складу са законом, ако нису осигурани по другом основу, односно обављају привремене или повремене послове преко омладинских задруга, или стекну својство осигураника по основу уговора о делу, или по основу ауторског уговора, исплата се обуставља након утврђивања стажа осигурања за период утврђеног стажа осигурања.

– Значајна новина од 2011. у односу на раније прописе јесте да се не обуставља исплата породичне пензије у случају када остварена уговорена накнада по основу уговора о обављању привремених и повремених послова, односно по основу ауторског уговора, на месечном нивоу из-

## Промоција интелектуалног потенцијала старијих

**Циљ оваквих и сличних правних одреби јесте да се с једне стране одговори на демографске процесе старења становништва, а да се, с друге стране, како наводи др Мирјана Рашевић из Института друштвених наука, задовоље најважније потребе све већег броја старијих људи. У том смислу се од државе тражи да омогући економску сигурност и пружи материјалне претпоставке за квалитетан живот у старости, али и да не дискриминише старије, да омогући социјалну инклузију људи у трећем и четвртном животном добу, ствара позитивну перцепцију старења и старости и подстиче интергенерацијски и интрагенерацијски трансфер, солидарност и дијалог, као и да дела на основу формирања партнерства са старијима.**

носи мање од 50 одсто најниже основице у осигурању запослених која важи у моменту уплате доприноса – напомиње Момира Лалић и додаје да се све наведено односи на корисника пензије који се запосли на територији Републике Србије.

Кориснику пензије који ради у иностранству обуставља се за време тог рада исплата пензије, уколико међународним уговором није другачије одређено.

Јелена Оцић

## РАСПРАВА У ПРИВРЕДНОЈ КОМОРИ СРБИЈЕ О ЗНАЧАЈУ ЈАВНО-ПРИВАТНОГ ПАРТНЕРСТВА

# Лек за здравство и бање

У Србији се на том плану, осим правног оквира, мало урадило до сада, а могло би имати значајну улогу у модернизацији наших бања

Јавно-приватно партнерство у Србији често је експлоатисан појам, али још није наишао на разумевање надлежних, закључак је већине учесника конференције о јавно-приватном партнерству у здравству Србије, одржане недавно у Привредној комори Србије. На скупу су учествовали представници здравствених установа, специјалних болница за рехабилитацију, бања, ресорног министарства, Фонда за пензијско и инвалидско осигурање и инвеститора спремних за јавно-приватно партнерство.

– Закон о јавно-приватном партнерству донет је крајем 2011. године, основане су комисије и донета подзаконска акта и документа која су основа спровођења овакве врсте власништва у здравству. Имајући у виду позитивна искуства из окружења, и Србија може да примени светску праксу јер има заокружен нормативно-правни оквир. Међутим, недовољно је оних који желе да се пријаве, а комисија надлежна за разматрање програма приватно-јавног партнерства одобрила је само шест пројеката у последње две године, што указује на потребу веће афирмације поменутог модела власништва – истакао је Раша Ристивојевић, потпредседник Привредне коморе Србије.

Јавно-приватно партнерство представља дугорочну сарадњу између приватног и јавног сектора ради, поред осталог, и дугорочног финансирања, а циљ је заштита јавних интереса, ефикасност и транспарентност у раду, као и једнак третман.

– У Србији се на том плану, осим правног оквира, мало урадило до сада, а могло би имати значајну улогу у модернизацији српских бања, од којих су многе у независном положају, а и део специјалних болница за рехабилитацију у њима престао је да ради – нагласио је на скупу др Берислав Векић, државни секретар у Министарству здравља Републике Србије.

Фонд за пензијско и инвалидско осигурање улагао је значајна средства, седам-



Куршумлијска бања

десетих година и касније, у развој бањских лечилишта. Поступак за приватизацију специјалних болница за рехабилитацију покренут је 2007. године (за 14 њих), а судски спорови воде се и даље за још 29 таквих установа, истакао је др Векић.

– У Србији има више од 300 термалних извора, а од 53 бање, у само двадесетак постоји организована и развијена здравствена служба. За 3.660 постеља у специјалним болницама за рехабилитацију склопљени су уговори са Републичким фондом за здравствено осигурање, док је 4.200 постеља у њима на слободном тржишту. Капацитети српских бања су неискоришћени, па кроз пројекте ЈПП постоје могућности да се унапреде њихови туристички капацитети – истакао је Векић.

Као пример добре праксе приватно-јавног партнерства у здравству, Србији могу да послуже Словенија, Мађарска, али и Република Српска, тачније Бањалука, у чијем Клиничком центру је „Еуромедик интернационал“ из Холандије формирао Центар за радиотерапију, као модел ЈПП.

– Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање бори се већ десет година да докаже своје власништво над делом објеката у бањама, тачније, власништво над специјалним болницама за рехабилитацију у њима. Фонд је то и успео у четири бање: „Меркур“ у Врњачкој Бањи, „Жубор“ Куршумлија, „Златар“ и један од два постојећа објекта у Новом Пазару. У 25 објеката још се води правни спор око власништва. Суд је у претходним случајевима као правни основ при финансијском вештачењу узимао у обзир да су ове здравствене установе грађене од доприноса грађана којима је Фонд ПИО тада управљао – подсетио је на скупу Валеријан Кадивијевић, саветник директора Фонда за пензијско и инвалидско осигурање.

Ј. Б., В. А.



СТО ГОДИНА СПЕЦИЈАЛНЕ БОЛНИЦЕ ЗА РЕХАБИЛИТАЦИЈУ „БАЊА КАЊИЖА“

# Од бунара до познате бање

Специјална болница за рехабилитацију „Бања Кањижа“ свечано је, у присуству великог броја домаћих гостију и личности из јавног живота Србије, али и из иностранства, 29. новембра обележила редак јубилеј – стогодишњицу постојања. Прослави овог лепог јубилеја присуствовали су и њихови дугогодишњи пословни партнери из Фонда ПИО: Зора Канкараш, саветник директора Покрајинског фонда ПИО, др Милорад Орловић, начелник Одељења за медицинско вештачење у Дирекцији ПФ, и директори филијала са територије Војводине – Милан Звекић из Филијале Зрењанин, Велинка Накрајкућин из Филијале Кикинда, Зоран Бережни, Филијала Сремска Митровица, Олга Гузина, Филијала Сента, и Милан Бошковић, помоћник директора Филијале Нови Сад.

Основна делатност ове специјалне болнице је рехабилитација, и као таква „Бања Кањижа“ се налази у здравственом систему Републике Србије, а захваљујући извршним стручњацима свој углед је градила и сачувала током сто година постојања. У новије време уз материјалну помоћ Републике, Покрајине и општине, и уз сопствена средства, увела је и међународно признате терапије и начине лечења и

тиме проширила лепезу услуга. На тај начин она се развила у модерну здравствену установу која већ више година бележи и добре финансијске резултате.

Данас „Бања Кањижа“ пружа врхунске услуге смештаја у објекту „Аквamarin“ и у стационару „Абела“, а корисницима услуга су на располагању једнокреветне, двокреветне, трокреветне собе и апартмани. Нарочито је погодна за рехабилитацију пацијената оболелих од запаљенског и дегенеративног реуматизма, стања након повреда и операција на локомоторном апарату и кичменом стубу, пацијената са обољењима централног и периферног нервног система, као и за дечју рехабилитацију. Рехабилитацију обављају лекари специјалисти уз примену савремених медицинских доктрина и лековите воде и блата – пелоида.

– „Бања Кањижа“, основана 10. августа 1913. године, мењала се и обликовала у протеклом времену, од акционарског друштва „Чудотворни бунар“ до специјалне болнице данас. Био је то дуг пут праћен успонима и падовима. И ове године су нам углавном долазили осигураници Републичког фонда за здравствено осигурање. У протеклих десет месеци било их је нешто више од хиљаду и остварили су око 27.000 болничких дана, док је 4.500 приват-

них пацијената остварило 16.000 болничких дана. Ове године је превентивни опоравак користило и 166 радника и 770 пензионера које је о свом трошку на рехабилитацију упутио Републички фонд ПИО. Пансионско-хотелске услуге користило је око 1.000 го-



Пословни пријатељи из Фонда ПИО

стију, а 130 спортиста је користило спортски дан у бањи – рекла је на свечаности др Слободанка Дрндарски, директорка ове установе.

Председник општине Кањижа, Михаљ Њилаш, нагласио је да „Бања Кањижа“, за чију се лековитост зна широм Европе, од првог дана ради у корист свих мештана општине, а Весна Копитовић, покрајинска секретарка за здравство,

Др Слободанка Дрндарски



социјалну политику и демографију, искористила је свечану прилику и најавила нова улагања Покрајине у хидро-блок Бање у наредној години.

Зора Канкараш из ПФ ПИО је истакла да се са радошћу одазвала позиву на прославу једног тако великог јубилеја, јер са запосленима и руководством Специјалне болнице „Бања Кањижа“ има дугогодишњу добру сарадњу када је реч о упућивању корисника пензија на рехабилитацију о трошку Републичког фонда ПИО у њихову установу. Канкараш је нагласила да има и повратне информације – пензионери који су у Кањижи боравили на рехабилитацији кажу да су задовољни друштвеном услугом и да имају позитивно мишљење о овој бањи.

Директорка Специјалне болнице „Бања Кањижа“, др Слободанка Дрндарски, рекла је да је задовољна бројем пензионера које РФ ПИО упућује на рехабилитацију и да је то значајна ставка у њиховом пословању.

Према њеним речима, сви запослени се максимално труде да им угоде приликом боравка у овој установи. Једном недељно се организују предавања на тему остеопорозе или поспешивања имунитета, током летњих месеци приређују им забаве и ручак на обали Тисе, а петком увече редовно их увесељавају војвођански тамбураши.

Мирслав Мектеровић

# Помоћи најугроженијима

**П**редставници општинских организација и руководство Савеза инвалида рада Војводине свечано су обележили Међународни дан инвалида, 3. децембар, на Андrevљу на Фрушкој гори. Министарство рада, запошљавања и социјалне политике и Покрајински секретаријат за здравство, социјалну политику и демографију финансирани су делимично ову манифестацију кроз проектну активност СИР-а.

Стана Свиларов, председница Савеза инвалида рада, посебно је истакла подршку коју им пружају Министарство рада и Покрајински секретаријат за здравство у одржавању изложби слика, ликовних колонија, смотри хорова итд. Функција Савеза је, нагласила је Свиларов, да пружа помоћ и заштиту својим члановима тако што их упознаје са новинама у законима који се односе на њих, да прати да ли се оне примењују у пракси, али и да захтева код надлежних институција да се неке

одредбе закона мењају у корист ОСИ. Савез се тако залаже да се одредбе Закона о ПИО којима се регулише делимична инвалидска пензија измене у смислу да се тим људима призна пуна инвалидска

пензија, јер је то категорија ОСИ која се најтеже запошљава. Износ накнаде коју примају често је нижи и од социјалне помоћи, а не остварују ни нека права и бенефиције које имају пензионери са

најнижим примањима јер немају статус пензионера. Ову иницијативу подржао је и Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине.

Станко Нимчевић, потпредседник СИР Србије и председник ГОИР Суботице, рекао је да је у овом граду у 2013. запослено око 200 ОСИ, што је добар резултат, али да организације инвалида треба да прате и колико њих задржи ново радно место. Нимчевић је указао и на потребу побољшања стања у здравственом систему, јер је особама са инвалидитетом квалитетна здравствена заштита на првом месту.

На седници је као проблем истакнут и недостатак пословних просторија јер неке општинске организације, иако постоје и 30 година, још немају свој простор, као и недостатак рачунарске опреме, неопходне ради формирања базе података о члановима који примају инвалидске пензије и телесно оштећење.

**Мирослав Мектеровић**



Са скупа на Андrevљу

## У Војводини запослено 2.020 ОСИ

**Према подацима Националне службе за запошљавање, у Војводини је за десет месеци 2013. године запослено 2.020 ОСИ, што је за 39 одсто више у односу на исти период прошле године. Од тог броја, 578 су жене. На евиденцији НСЗ у Покрајини је још 6.757 особа са инвалидитетом.**

## СКУПШТИНА ЗАЈЕДНИЦЕ ПРЕДУЗЕТНИКА У ПРИВРЕДНОЈ КОМОРИ СРБИЈЕ

# Сива економија смањује број предузетника

**Буџетски губици Србије због сиве економије око 1,5 милијарду евра годишње**

Сива економија, која у Србији достиже ниво од 31 одсто, највећи је узрок пропасти легалних предузетника и привредника и њој се мора стати на пут, речено је на седници Скупштине Заједнице предузетника Привредне коморе Србије (ПКС). Потпредседник ПКС, Здравко Јелушић, казао је да се због овог нивоа сиве економије треба обратити надлежним институцијама да би се дестимулисала нелојална конкуренција која гуши привреду, која иначе послује у изузетно тешкој ситуацији.

– Ово не треба радити само превентивно, већ је потребно охрабривати доносиоце одлука да се сива зона дестимулише по принципу „штапа и шаргарепе“. То значи да је потребно стимулисати људе који имају довољно знања да се упусте у лојалну утак-

мицу да из сиве зоне пређу у редовно половање – објаснио је Јелушић.

И председник Заједнице предузетника ПКС, Мирослав Миладиновић, апеловао је на све надлежне да се проблем сиве економије који ће, како је најављено, бити решаван у наредне четири године, реши за годину дана.

– Све је мање предузетника из дана у дан, јер је сива економија притисла ову земљу и да бисмо сачували ово што сада имамо, а већ смо у мањку, морали бисмо да постигнемо договор са Владом и надлежним институцијама да нам то буде приоритет – навео је Миладиновић.

Члан Извршног одбора Заједнице, Миливоје Армуш, сматра да посебно забрињава затварање постојећих радњи, као и чињеница да су НБС и Управа прихода донели решење којим се 50.000 предузетника брише из регистра Агенције за привредне регистре.

– Важно је и питање где ће они да оду и чиме ће се бавити у будућности, јер анализе показују да око 30 одсто тих људе неће престати да обавља своју делатност него ће наставити да

ради у сивој зони, 30 одсто њих ће бити сигурно на казану државе, а ми који измирујемо те обавезе мораћемо да надокнадимо губитак, док остали могу да се баве нелегалним радњама. Зато је потребно политичко, коморско и социјално јединство и да сви заједно раде на пројекту како би се сачувала постојећа радна места а привредници из сиве економије преселили у легалне токове – навео је Армуш.

Процене различитих извора говоре да су буџетски губици Србије због сиве економије око 1,5 милијарду евра годишње, као и да је број грађана ангажованих у сивој економији између 650.000 и милион, а у окружењу је само Бугарска испред Србије по питању сиве економије. Да би се направиле озбиљне уштеде у буџету и подстакло привредни опоравак и развој, неопходно је и доношење Закона о спречавању обављања нерегистроване делатности, што би за последицу имало смањење сиве економије, речено је на седници Заједнице предузетника ПКС.

**В. Анастасијевић**

## Истраживање о запошљавању младих

Према резултатима истраживања „Бољи услови за запошљавање младих“, које је Унија послодаваца Србије спровела у сарадњи са Савезом самосталних синдиката Србије, УГС „Независност“, Министарством омладине и спорта, Националном службом за запошљавање и Инфостудом, а уз подршку организације Solidar Suisse/Swiss Labour Assistance SLA, око 40 одсто послодаваца нема у плану запошљавање младих људи у предстојећем периоду, услед тешке економске ситуације. У истраживању је учествовало 259 малих, средњих и великих предузећа, а анкетирана је 1.141 особа млађа од 30 година.

Као највећи проблем запошљавању младих послодавци наводе економске прилике, образовни систем, недостатак праксе, али и превелике порезе и доприносе на зараде. Око 63 одсто послодаваца сматра да би организовање стручне праксе у њиховом предузећу требало да буде финансијски подржано, 51 одсто испитаника очекује директну финансијску подршку по практиканту, а 45,2 финансијску подршку за ангажовање људских ресурса, односно мен-



тора, тренера. Од особина које највише поштују код младих радника послодавци наводе прилагодљивост, снажљивост и флексибилност, а примедбе имају на недостатак праксе и „меких вештина“.

Шира знања и компетенције су предност младих, али им недостају ускостручна знања и вештине, што потврђује мишљење три четвртине послодаваца који истичу да ја за њих неопходна обука.

Према овом истраживању, скоро 67 одсто младих активно тражи посао, и то преко портала за запошљавање, слањем радне биографије послодавцима и кроз личне контакте, а тек на крају је праћење огласа Националне службе за запошљавање. Око 38 одсто младих би радило код послодавца без надокнаде, 35,14 одсто је делимично опредељено за волонтирање, а скоро 20 одсто је дало негативан одговор. Чак 53,46 процената младих је рекло да им није важно где би радили, а само 15 одсто се изјаснило да не би прихватило рад на црно.

Забрињава податак да око 30 одсто младих испитаника није упознато са правима која могу да остваре на тржишту рада. Обесхрабрује и неспремност младих да се самозапошљавају јер је за скоро 58 одсто испитаника то последња могућност којој би прибегли.

## Други Дунавски бизнис форум



Под покровитељством Владе АП Војводине, крајем новембра у Мастер центру Новосадског сајма одржан је други Дунавски бизнис форум. Форум прати Дунавску стратегију а окупио је привреднике, јавне личности и дипломатске представнике из четрнаест земаља дунавског региона. Скуп је отворио Иштван Пастор, председник Скупштине Војводине. Основна тема била је јачање и развој региона, са посебним освртом на положај младих и њихово запошљавање.

Мајкл Девенпорт, шеф Делегације Европске уније у Србији, изјавио је да је запошљавање и отварање нових радних места приоритет како Србије, тако и ЕУ. Драган Марковић Палма, председник Скупштине града Јагодине, нагласио је да су нова радна места, запошљавање младих, већа брига о старим и болеснима, трудницама, и већа социјална правда оно за шта се мора борити.

Током овог стручног скупа додељена су и признања „Дунавски цвет“, и то Мајклу Девенпорту, научнику Дејану Илићу, Кирилу Кравченку, генералном директору НИС-а, Маји Пишчевић из Америчке привредне коморе у Србији, Красимиру Крилову из Привредне коморе Бугарске, новинару Зекријahu Смајићу, Василију Мићићу из компаније „Путеви – Ужице“ и Аници Мацка Дојдер. Признањем „Златни кључ“ награђено је осам локалних самоуправа из Србије, Мађарске, Хрватске, Бугарске и Румуније.

## Зимски вашар у Суботици

ЈКП „Суботичке пијаце“ на главном тргу у овом граду, на простору испред свечаног улаза у Градску кућу, и ове године организује сада већ традиционални Зимски вашар. Вашар под називом „Winter Fest – Суботица 2013“ отворен је 5. децембра и трајаће до 14. јануара.



На пет изложбених јединица (дрвених кућица, покретних тезги и других пригодних продајних простора) учествује 60 излагача. Сва расположива места су закупљена, ту су различите занатлије, израђивачи накита, сувенира и других производа, а биће и продаваца зимске гардеробе, слаткиша и разних ђаконија.

## Девета „Ноћ књиге“

Традиционална манифестација „Ноћ књиге“, коју организује издавачка кућа Лагуна и књижевни ланац Делфи, одржана је по девети пут 13. децембра у Београду и у још 10 градова широм Србије, али и Црне Горе.

У „Ноћи књиге“ учествовало је свих 27 Делфи књижара у нашој земљи, као и клубови читалаца у Србији и Црној Гори. Том приликом купци су могли да остваре попусте до 40 одсто, а уз куповину књиге, библиотеке су нудиле попусте на чланарину од 30 до 50 процената.

Манифестацију је обележила и изложба карикатура и илустрација Душана Петричића из књига „Дијагноза“ и „Видовите приче“, која је отворена поводом четвртог рођендана књижевара Делфи СКЦ.

„Ноћ књиге“ је први пут одржана 2009. настојећи да популаризује књигу и читање, и до сада ју је посетило 50.000 љубитеља књиге.



## Међународни дан људских права

У нашој земљи и широм света 10. децембра је обележен Међународни дан људских права, као подсетник да свако има право на живот, слободу и сигурност. Овај дан обележава се од 1950. године, две године након потписивања Универзалне декларације о људским правима, у којој се истиче да су та права универзална и да не зависе од националне, државне, идеолошке, социјалне и културне припадности.

Дан уочи овогодишњег обележавања овог датума у Србији, заштитник грађана, Саша Јанковић, и стална координаторка УН у Србији, Ирена Војачкова Солорано, истакли су да се ситуација у области људских права у земљи непрекидно побољшава, али да су рањиве групе и даље дискриминисане. Посебну пажњу скренули су на недавне протесте против смештаја азиланата, што је, према њиховим речима, додатни разлог за забринутост.

## Бајина Башта: рампе за несметано кретање инвалида

У ужем центру Бајине Баште на прилазима јавним објектима постављају се рампе за несметано кретање особа са инвалидитетом. Радови се изводе у оквиру пројекта „Бајина Башта без препрека“ који је на предлог бајинобаштанског Друштва за церебралну и дечју парализу добио финансијску подршку Министарства рада, запошљавања и социјалне политике. Према речима Катарине Лукић, председнице Друштва, у радове ће бити утрошено око милион динара, са половином суме учествује Република, а остатак обезбеђује локална самоуправа.

## Рачунарска обука за пензионере са Чукарице

Београдска општина Чукарица, у сарадњи са општинским Црвеним крстом, прошле године је покренула бесплатну обуку за коришћење скајпа, намењену пензионерима. Осим обуке за употребу скајпа, полазници су стекли и основна знања у претраживању и коришћењу интернета и слању мејлова. Због великог интересовања обука се наставља, а нова група од 10 полазника почела је учење у просторијама Црвеног крста Чукарице. Заинтересовани могу да се пријаве на телефон ЦК Чукарице 011/3556-241.

## Јефтиније празнично читање књига у Београду

Библиотека града Београда је одлучила да своје кориснике који иначе не спадају у повлашћене категорије уочи празника обрадује попустом на учлањење током целог децембра и јануара. Индивидуална чланарина ће износити 800 динара уместо 1.500 за одрасле, и 600 уместо 750 динара за децу. Попуст важи у свим одељењима и огранцима Библиотеке града Београда. Иначе, право на бесплатно учлањење имају добровољни даваоци крви, особе са инвалидитетом и посебним потребама, деца предшколског узраста, ђаци прваци и особе које имају више од 65 година за које су трошкови израде трајне чланске карте 160 динара.



## Исплата пензија

Исплата првог дела новембарских примања пензионерима из категорије запослених почела је 10. децембра.

Пензионери самосталних делатности примили су целе новембарске пензије 3. децембра, а војни и пољопривредни пензионери 5. децембра.

## Седми Фестивал науке

Од 5. до 8. децембра у Београду је одржан седми Фестивал науке. За четири дана трајања Фестивал је посетило више од 30.000 људи, чиме је, према речима организатора, оборен рекорд по броју посета овој манифестацији. Посе-



тиоце из целе Србије, али и из земаља региона, привукли су научни спектакли, необичне интерактивне поставке, разигране радионице осмишљене за најмлађе, као и озбиљне научне дебате о актуелним проблемима.

Фестивал науке је највећи догађај у региону којим се промовишу наука и образовање, а ове године на њему је било 550 учесника из 52 научно-образовне институције.

## Ниш: бесплатан превоз и за пратиоце ОСИ

Почетком наредне године са „плус пратилац легитимацијом“ право на бесплатан превоз у Нишу имаће и пратиоци особа са инвалидитетом. У току је израда базе података свих корисника субвенционисаног градског превоза да би се тачно знало ко и по ком основу остварује ову повољност, кажу у Дирекцији за јавни градски превоз. Председник Скупштине града Ниша, др Миле Илић, наглашава да ће тражити да се градске одлуке из области социјалне заштите доследно спроводе, и да ће настојати да се малим али сталним потезима положај инвалида у граду унапређује.

На проблем остваривања права на бесплатан превоз у јавном саобраћају за пратиоце особа са инвалидитетом указали су представници инвалидских организација и удружења, којих у Нишу има 18. Према још некомплетним подацима, за сада је евидентирано око 730 лица која би могла да остваре право на бесплатан превоз по том основу.

ОКРУГЛИ СТО У ШАПЦУ ПОВОДОМ МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

# Сваки дан трећи децембар

У Градској организацији инвалида рада Шабац (ГОИР) обележен је трећи децембар, Међународни дан особа са инвалидитетом. Округли сто под називом „Сваки дан у години трећи децембар“ имао је циљ и поруку да се, у зависности од могућности, сваки дан подједнако мисли и помаже онима којима је подршка неопходна. Трибина је планирана као редовна активност преко Савеза инвалида рада Србије и Министарства рада, запошљавања и социјалне политике, а учесници су били чланови ГОИР и других удружења особа са инвалидитетом града Шапца, као и представници шабачких филијала Фонда ПИО и НСЗ и управе града.

Говорило се о темама које су у вези са Законом о раду, са пензијским и инвалидским осигурањем, здравственим осигурањем и оним што град препознаје и чини за осигуранике. Посебно су се издвојила питања у вези са потребама и проблемима инвалида рада и корисника инвалидских пензија, као и проблемима организација инвалида рада и инвалидских пензионера.

У Шапцу тренутно има више од 3.500 ОСИ, али они немају немогућност да користе заједнички добијен простор, па тако многе садржаје и активности не могу да организују, што сматрају својеврсним видом дискриминације. Присутан је и проблем запошљавања ових особа, јер су



Мирослава Савковић, председница ГОИР Шабац

још јаке предрасуде послодавца. У ГОИР Шабац ипак издвајају и један позитиван пример – запошљавање ОСИ кроз пројекте „Јавни радови“ у Ткачкој радио-

ници Стари занати. Било је речи и о критеријумима за коришћење рехабилитације у РХ центрима на терет Фонда ПИО и малој заступљености корисника инва-

лидских пензија у односу на висину пензија, али и о могућности флексибилнијег радног времена за ОСИ (рад код куће, на пример), што је препоручљиво и из превентивних разлога.

Општи закључак ове прилично посећене трибине јесте да постоји добар проток информација на релацији Филијала Фонда ПИО Шабац – шабачка филијала НСЗ – Градска управа Шапца. Резултат те сарадње јесте и могућност аплицирања и добијања средстава за пројектоване активности планиране буџетом града за сваку годину.

Сви учесници су рекли да су свесни тешке економске ситуације, рестриктивнијих мера, најављених измена Закона о раду, али очекују солидарност у свим сегментима и могућност равноправне расподеле, уз поштовање приоритета. Очекује се и заокрет ка младима који ће уз боље образовање добити могућност бржег запошљавања на стручнијим радним местима, да инвалида буде што мање, да не буду невидљиви, већ апсолутно равноправни у свим сферама друштва. **Г. О.**

## СРЕМСКА МИТРОВИЦА

# Традиционални међународни сусрети инвалида рада

Око 400 инвалида рада и пензионера из Републике Србије, Републике Српске и Републике Хрватске окупило се 19. новембра на Међународном новембарском дружењу

у Сремској Митровици. Већ традиционални сусрет старих пријатеља инвалида рада и пензионера из региона ове године је био посвећен прослави ослобођења Сремске

Митровице. Свечаности су, поред домаћина из Градског удружења инвалида рада и пензионера „Сирмијум“, присуствовале и колеге из Вуковара, Борова и околних села, затим из Бијељине, Дворова, Угљевика, Бање Ковиљаче, Шапца, Богатића Лознице, Сремских Карловаца, Шида, Инђије, Руме, Моровића, Ердевика и Нове Пазове.

Након поздравног говора председника Удружења „Сирмијум“, Мирољуба Бањанина, уручене су захвалнице заслужним појединцима, а затим је дружење настављено до вечерњих сати. Гости на овој манифестацији, коју су инвалиди рада и пензионери из Сремске Митровице сами финансирани, били су и Станко Нимчевић, потпредседник Савеза инвалида рада Србије, Зоран Березни, директор Филијале РФ ПИО Сремска Митровица, и представници локалне самоуправе. **М. Мектеровић**





ЗАВРШЕНО ВИШЕДЕЦЕНИЈСКО ИСТРАЖИВАЊЕ  
СТРУЧЊАКА СА ХАРВАРДА

# Срећа је тамо где има љубави

Према резултатима недавне анкете Института LH2, спроведене у Француској, породични контакти више доприносе квалитетном старењу од редовног вежбања. Већина Француза, наиме, мисли да је кључна ствар у животу одржавати односе са породицом и пријатељима. Чак 81 одсто Француза старости од 50 више година жели да редовно виђа своју децу и унуче. Пријатељства имају скоро исто тако важну улогу као и породица, те је 79 одсто анкетираних старијих особа оценило да је за очување здравља пресудно фамилијарно окупљање и дружење са пријатељима. Занимљиво је поређење са претходном анкетом из 2008. године када је приоритет био брига за исхрану, док је у 2013. то за Французе недвосмислено породица и социјализација, а њихову поруку свакако треба да следе и друге нације.

Најдуже истраживање, завршено ове године, које је пратило дугогодишњи развој појединаца, започео је амерички Универзитет Харвард још 1938. са циљем да 268 студената мушког пола прати даље кроз живот како би се објаснили главни разлози због којих човек постане успешан и достигне високе циљеве. Закључци до којих се дошло у истраживању дугом чак 75 година обелодањени су у књизи *Triumphs of Experience* (Врхунац искустава), коју је потписао Џорџ Вејлант, иначе вођа пројекта последње три деценије.

За научнике је у овом истраживању био важан и психолошки и антрополошки, као и физички аспект личности. Испитаници су ранжирани по коефицијенту интелигенције, религијској припадности, политичкој опредељености, па све до навика у употреби алкохола, врсти породичних односа и другим одликама.

## Детињство утире пут старости

Показало се да особе које су доживеле лепу старост нису обавезно имале и добар живот у младости, и обрнуто – успешан и квалитетан период средњег доба не значи исти такав живот за пензионера. Истраживање је доказало и да је могуће да зрело доба отклони или ублажи последице лошег детињства, мада је срећно детињство база за живот пун енергије и воље.

Брак после шездесете пружа веће задовољство, а на старење више утичу навике стечене до педесете године него генетика. Заправо, квалитетна, лепа и спокојна старост у највећој мери зависи од нас самих. Најразорнију моћ има склоност ка алкохолу јер најчешће проузрокује развод, љубомору и прерану смрт. Неуроza и депресија често прате алкохолизам. И када је реч о натпросечно интелигентној особи, висок коефицијент интелигенције је неће одвратити од пића. Мада ни уз помоћ уролога

није објашњен разлог, интересантно је да мушкарци либералног политичког опредељења имају редовнији секс. Конзервативци престају да буду сексуално активни око 65. године живота, док либерали остају активни и у осамдесетим.

## Породица је сигурност

Али, вратимо се на почетак приче о људским односима. У књизи се наводи и да је највреднији закључак истраживања тај да топлина односа, блискост, присност са партнером изузетно утиче на срећу и здравље у средњем и зрелом добу. Мушкарци који су своје везе представили као изразито топле чак су годишње више зарађивали од мушкарца који нису били тако задовољни својим емотивним животом. И однос мушкараца и мајке је од великог утицаја на успех, зараду и продуктивност у зрелом добу. Брижна мајка и привржен однос у детињству мушкарцу касније гарантују већу ефективност у раду и, сходно томе, знатно вишу просечну годишњу зараду, чак и мању вероватноћу да касније оболи од деменције. Фигура оца је подједнако важна, јер мушкарци који су у



детињству имали присан однос са оцем касније су мање анксиозни, више уживају на одморима и задовољнији су собом.

Вишедеценијски темељан рад стручњака са Харварда, вредан 25 милиона долара, аутор књиге сумирао је реченицом: „Срећа је љубав“!

Ако се преселимо са америчког и француског поднебља на наше, добро је да се подсетимо да се и разне прославе празника и других важних датума везују за љубав према најближима и окупљања родбине и блиских пријатеља.

Јелена Оцић

ЗАПОШЉАВАЊЕ МЛАДИХ У НИШУ

# Ускоро нове „прве шансе”

Кроз активне мере запошљавања, и поред тешкоћа изазваних мањком новца, ове године 235 младих Нишлија добило посао

**У** Нишу су реализовани сви уговори за стручне праксе, самозапошљавање и такозвана нова запошљавања које су послодавци са младим и незапосленим Нишлијама потписали средином јуна ове годи-

ребалансом републичког буџета управо на овој позицији скинуто више од две милијарде динара. Ипак, и са умањеним средствима, Национална служба за запошљавање је успела да на прави начин заврши овај посао, а посебно да сагледа град Ниш у коме је проблем незапослености нарочито изражен.

За оснивање нових фирми у којима би власници одмах били упослени Ниш је добио 5,6 милиона динара. Овај вид подстицања самозапошљавања сада користи 35 особа у Нишу. Друга линија активних мера – отвара-

– Још почетом јуна стручну праксу започела је 51 особа из Ниша, а после одобравања додатних средстава још 135 младих људи почело је са једногодишњом обуком код својих послодаваца. За ову намену је НСЗ нишкој филијали определила додатних 37 милиона динара. Захваљујући тим средствима, у Нишу ће 186 младих, углавном високообразованих људи бити годину дана скинуто са евиденције НСЗ – каже Ранђеловић и наглашава да ће они код својих послодаваца усавршити и праксом допунити теоријска знања. Након годину дана полагаће стручни испит и покушати да се наметну послодавцима како би остали у фирмама и засновали стални радни однос. Бранислав Ранђеловић наглашава да су стручне праксе биле најинтересантније и најактуелније, вероватно зато што су биле намењене младим људима, тек изашлим са факултета и из школе, па је тиме бенефит за град од ове мере највећи. Уосталом, и поред свих тешкоћа изазваних мањком пара, захваљујући активним мерама запошљавања, 235 младих Нишлија добило је посао.

О томе шта ће бити са овогодишњим пројектом „прва шанса”, односно финансирањем приправника из градске касе, Ранђеловић каже да ће, и поред веома тешке ситуације у буџету, град учинити додатни напор и покушати да изнађе средства за ову намену, те уколико се не десе непредвиђене околности, ускоро треба очекивати јавни позив за запошљавање нишких приправника.

**Љ. Глоговац**



не, а који су били доведени у питање након усвајања ребаланса републичког буџета.

Бранислав Ранђеловић, већник у Скупштини града Ниша, изјавио је да су активне мере запошљавања биле у опасности јер је јунским

ње нових радних места и повлачење незапослених са евиденције НСЗ, такозвано ново запошљавање, требало би да се реализује у 14 нишких предузећа. За ту намену држава је издвојила 3,8 милиона динара.

ПОМОЋ ЦРВЕНОГ КРСТА И ГРАДА НОВОГ САДА

## Пакети за 2.500 социјално угрожених породица

Црвени крст Новог Сада недавно је почео са поделом пакета помоћи намењених социјално угроженом становништву. Овом поделом је обухваћено 2.500 породица које су се захтевом за помоћ обратиле Црвеном крсту Новог Сада и градској Управи за социјалну и дечију заштиту.

Корисници ове помоћи су првенствено грађани настањени у шест новосадских насеља са нехигијенским условима, али и остали социјално угрожени становници. Углавном се ради о вишечланим породицама са малолетном децом, са незапосленим

одраслим члановима породице, или о самохраним родитељима, као и о породицама корисницима социјалне помоћи чији су чланови радно неспособни – стари и особе са инвалидитетом.

Пакети помоћи обухватају, према захтевима, сва три или неки од видова помоћи: метар огревног дрвета, прехранбени и хигијенски пакет. Подела ће трајати док сви корисници не подигну своје пакете.

За помоћ социјално угроженим суграђанима град Нови Сад је обезбедио 7.300.000 динара.

**Драган Кораћ**



# Велики туристички потенцијал Србије

**Д**оделом признања најуспешнијим излагачима на „Шумадија сајму“ у Крагујевцу завршен је пети Међународни сајам туризма и сеоског туризма. Током три сајамска дана посетиоцима се представило више од стотину излагача, који су истакли туристичке потенцијале Шумадије, централне Србије, Војводине, Републике

Српске и Црне Горе. У оквиру сајма организовано је и неколико стручних презентација и промоција руралног туризма.

Отварајући сајам директорка Туристичке организације Србије, Гордана Пламенац, истакла је да Србија располаже изузетним природним и историјским ресурсима који могу да одговоре захтевима туриста из иностранства.

Током сајма одржано је неколико пратећих манифестација и такмичења. Шумадијски ловци посетиоцима су припремали ловачки гулаш, а ученици Трговинско-угоститељске школе „Тоза Драговић“ из Крагујевца аранжирани су сто препун специјалитета.

Организовано је и такмичење у припремању вруће ракије, чланови шумадијских риболовачких удружења надметали су се у спремању рибље чорбе, а чланице Удружења жена „Сељанчица“ из Новог Милановца



код Крагујевца припремиле су богату шумадијску гозбу. Ни ове године није изостала водичка тура кроз Крагујевац, коју су организовали чланови Клуба љубитеља „фића“.

Пети Међународни сајам туризма и сеоског туризма организован је под покровитељством града Крагујевца, а у организацији Градске туристичке организације и „Шумадија сајма“.

**М. Сантрач**



## ОСНОВАНО УДРУЖЕЊЕ ТУРИСТИЧКИХ РАДНИКА У ПЕНЗИЈИ

# Искуство као помоћ и подршка

У жељи да своја искуства и стечена знања о туризму ставе на располагање и помогну у борби за опстанак туристичке привреде, шездесетак оних који су туризам у Србији, Европи и у свету промовисали, пројектовали, нудили на тржишту, пратили га и писали о њему, основали су Удружење туристичких радника у пензији.

Ову иницијативу подржала је и Национална асоцијација туристичких агенција YUTA, као једина преостала организација из туристичке надградње. Удружење пензионисаних туристичких радника добило је назив Клуб сениора YUTA, се-

диште му је у Београду, у Кондиној 14, и регистровано је у АПР.

У Удружењу кажу да су им циљеви унапређење животних услова пензионисаних туристичких радника, унапређење хуманитарне делатности према својим члановима, али и валоризација њихових искустава на развоју и афирмацији привредних делатности на тржишту путовања и туризма.

Удружење ће формирати радне тимове који ће се бавити социјално-хуманитарним активностима, организовањем дружења и путовања, путничком и туристичком агентуром, маркетингом путовања и туризма, путовањима и са-

обраћајем (авио, друмски, речни и рентакар), економским положајем туризма, публицистиком и међународном сарадњом, етиком туристичких радника и образовањем кадрова, информационим технологијама као фактором унапређења ефикасности пословања на тржишту путовања и туризма, затим заштитом потрошача корисника туристичких услуга, организацијом стручних расправа, тематских радионица и других скупова.

У Удружењу наглашавају да су врата широм отворена за све који имају добру идеју, сугестију или питање.

**Г. О.**

# Празнични мени

## Бакалар са сувим шљивама

**Састојци:** 400 г сувог бакалара, десетак сувих шљива без коштица, две главице лука, пола литра белог вина, веза першуновог листа, маслиново уље, мало маслаца, со, бибер.

**Начин припреме:** бакалар дан раније потопити у воду. Сутрадан га мало излупати тучком за месо и уситнити. На мешавини маслаца и маслиновог уља испржити танко исечен лук. Луку додати бакалар, со, бибер и подлити вином. Додати суве шљиве. Смањити температуру и крчкати око 70 минута. Повремено промешати, а по потреби додати мало топле воде. На крају посути ситно исеченим першуновим листом.



## Пилећа супа са лимуном

**Састојци:** мање пиле, четири шаргарепе, кришка целера, црни лук, празилук, 130 г пиринча, два јајета, два лимуна, першунов лист, два лаворовога листа, со, бибер у зрну.

**Начин припреме:** у лонац ставити око два литра воде. Додати лаворов лист, кад вода проври додати пиле пресечено напола. Ставити и бибер у зрну, а кад проври,

смањити температуру, поклопити и кувати око један сат. Пиле извадити, а у супу додати ситно исецкане шаргарепу, целер и лук. Након десетак минута додати пиринач и заједно кувати још 20 минута. За то време пиле очистити од костију и коже па исећи на резанце. Склонити супу са шпорета и додати пилетину. Јаја излупати и додати лимунов сок. Лагано сипати уз мешање у супу на ниској температури, водећи рачуна да не проври, јер би се створиле грудвице. Посути сецканим першуном.

## Ћуретина на подварку

**Састојци:** ћуретина (око 2,5 кг), два кг киселог купуса, 400 г лука, 150 гр димљене сланине, уље, мало алеве паприке, бибер, биљни зачин.

**Начин припреме:** ћуретину намазати зачином и бибером па кратко испржити са сваке стране на уљу. На уљу пропржити ситно исечен лук, додати коцкице сланине. Кратко пропржити и додати ситно исечен купус. Купус посути алевом паприком и још мало динстати. Пребацити га у ватросталну посуду, на њега поређати ћуретину. Пећи у загрејаној рерни на 180 степени Целзијуса око два сата. Повремено месо треба окретати и помало преливати супом или водом.

## Свињски бут с наранџом

**Састојци:** 1,5-2 кг бута, 50 г сувог грожђа, четири поморанџе, 60 гр ољуштеног бадема, црни лук, два чена белог лука, кашичица цимета, маслиново уље, со, бибер.

**Начин припреме:** помешати цимет, со и бибер и тиме намазати бут. У посуду за печење на шпорету ставити 3-4 кашике уља и изгњечен бели лук. Месо пећи док не порумени са свих страна (око 15 мин.). Извадити месо а додати исечен црни лук. Кратко пропржити, па вратити месо. Исцедити сок наранџе и њиме прелити месо. Поклопити и наставити са динстањем на лаганој ватри још око сат и 30 минута. Тада додати суво грожђе и бадем. Кувати још десетак минута.



## Грилијаж торта

**Састојци:** 18 јаја, 300 г + 25 кашика шећера, 210 г ораха, 300 г лешника, девет кашика брашна, пола литра млека, четири кесице шлага, путер.

**Начин припреме:** умутити шест беланаца уз додавање шест кашика шећера. Лагано додати 70 г млевених ораха и кашику брашна. Пећи у рерни загрејаној на 200 степени. Испећи три такве коре.

**I фил :** упржити 300 г шећера, додати 300 г лешника. На науљену тацну кашиком вадити грилијаж. Кад се охлади, самлети.

**II:** умутити 18 жуманаца са седам кашика шећера и шест кашика брашна. Умућено полако сипати у вријуће млеко. У охлађено додати умућен путер.

**III:** умутити шлаг и додати у грилијаж.

Филовање: кора – жути фил – грилијаж; кора – жути фил – грилијаж; кора – жути фил – грилијаж.

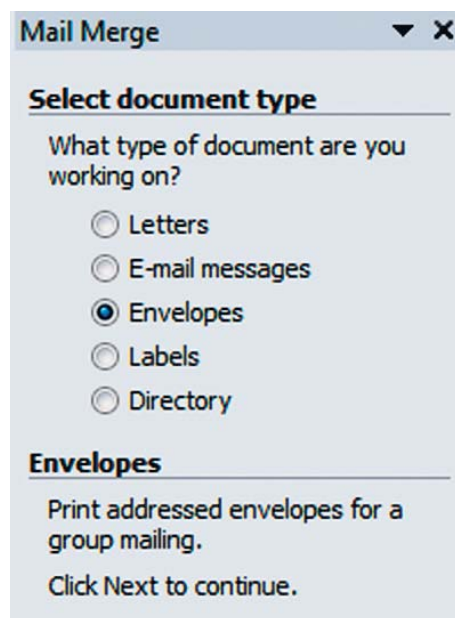
Припремила: Софија Доминковић

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

# Основни Office Toolbar (25)

## Убацавање готових података на коверте у програму Word

1. изаберемо опцију **Mailings**;
2. кликнемо на икону **Start Mail Merge**, у палети **Start Mail Merge**;
3. изаберемо опцију **Step by Step Mail Merge Wizard**;
4. у прозору са десне стране бирамо **Envelopes**;



5. у десном доњем углу прозора кликнемо на **Next: Starting document**;
6. кликнемо на **Envelope options** па бирамо:
  - а) **Delivery address** – позицију примаоца поште на коверти (**From left** и **From top**), као и формат слова којим ће бити исписана;
  - б) **Return address** – позицију пошиљаоца поште на коверти (**From left** и **From top**), као и формат слова којим ће бити исписана;
7. кликнемо на дугме **OK**;
8. у десном доњем углу прозора кликнемо на **Next: Select Recipients**;
9. кликнемо на **Browse** да бисмо пронашли документ из кога желимо да увеземо податке;
10. пронађемо фолдер у коме се налази фајл са жељеним подацима;
11. два пута кликнемо на фајл;
12. отчекирамо оне податке које не желимо да убацимо у садржај коверте, кликнемо на **OK**;
13. уколико кликнемо на **Select a different list**, убацујемо још неки фајл са другим особама које желимо да придодемо постојећој листи (уколико не желимо, кликнемо на дугме **Cancel**);
14. када кликнемо на **Edit recipient list**, поново добијамо листу података и можемо

да избацимо или чекирамо неки други податак (кликнемо на дугме **OK**);

15. кликнемо на **Next: Arrange your envelope**;
16. кликнемо на позицију на коверти у којој желимо да упишемо податке примаоца;
17. кликнемо на **More items**;
18. кликнемо на насловни податак који желимо да упишемо (рецимо „Име“);
19. кликнемо на дугме **Insert**, па бирамо дугме **Close**;
20. поновимо поступак од 16 до 19 онолико пута колико насловних података желимо да убацимо;
21. кликнемо на **Next: Preview your envelopes**;
22. у горњем делу прозора поред опције **Recipient** прегледамо све коначне податке које смо унели на коверти;
23. кликом на дугме **Exclude this Recipient** укидамо податак који не желимо на коверти;
24. кликом на **Edit Recipient List** можемо додати податак који смо грешком изоставили (отчекирали);
25. кликнемо на **Next: Complete the merge**;
26. кликнемо на **Print**, па бирамо да ли желимо да штампамо све коверте, само коверту са одређеним податком или коверте од – до одређеног податка;
27. кликнемо на дугме **OK**.

## Убацавање готових података на налепнице у програму Word:

1. изаберемо опцију **Mailings**;
2. кликнемо на икону **Start Mail Merge**, у палети **Start Mail Merge**;
3. изаберемо опцију **Step by Step Mail Merge Wizard**;
4. у прозору са десне стране бирамо (чекирамо) **Labels**;
5. у десном доњем углу прозора кликнемо на **Next: Starting document**;
6. кликнемо на **Label options** и подесимо димензије и стил налепнице (њене карактеристике), па бирамо дугме **OK**;
7. у десном доњем углу прозора кликнемо на **Next: Select Recipients**;
8. кликнемо на **Browse** да бисмо пронашли документ из кога желимо да увеземо податке;
9. пронађемо фолдер у коме се налази фајл са жељеним подацима, па два пута кликнемо на фајл;
10. отчекирамо оне податке које не желимо да убацимо у садржај налепнице и кликнемо на **OK**;
11. уколико кликнемо на **Select a different list**, убацујемо још неки фајл са другим особама које желимо да придодемо посто-



јећој листи (уколико не желимо, кликнемо на дугме **Cancel**);

12. када кликнемо на **Edit recipient list**, поново добијамо листу података и можемо да избацимо још неки или чекирамо неки који смо погрешно избацили (кликнемо на дугме **OK**);
13. кликнемо на **Next: Arrange your labels**;
14. кликнемо на позицију на налепници у којој желимо да упишемо податке примаоца;
15. кликнемо на **More items**;
16. кликнемо на насловни податак који желимо да упишемо (рецимо „Име“);
17. кликнемо на дугме **Insert**, па на дугме **Close**;
18. поновимо поступак од 14 до 17 онолико пута колико насловних података желимо да убацимо;
19. кликнемо на **Next: Preview your labels**;
20. у горњем делу прозора поред опције **Recipient** прегледамо све коначне податке које смо унели на налепницу;
21. кликом на дугме **Exclude this Recipient** укидамо податак који не желимо на налепници;
22. кликом на **Edit Recipient List** можемо додати податак који смо грешком изоставили (отчекирали);
23. кликнемо на **Next: Complete the merge**;
24. кликнемо на **Print**, па бирамо да ли желимо да штампамо све налепнице, само налепницу са одређеним податком или налепнице од – до одређеног податка;
25. кликнемо на дугме **OK**.

Предраг Јовановић  
Наставиће се

ШЕСНАЕСТО ТАКМИЧЕЊЕ СОЛО ПЕВАЧА У РУМИ

# Мноштво перспективних гласова

Такмичење соло певача „Никола Цвејић“ окупило је недавно у Руми четрдесет учесника из Словеније, Македоније, Републике Српске и Србије. Ученици овог оперског певача светског гласа и педагога, такође славни оперски певачи, 1997. године основали су Фонд „Никола и Марица Цвејић“ и покренули такмичење у Руми, где је живела породица Цвејић.

Овогодишње такмичење, које је започело концертом прошлогодишњих победника, трајало је два дана, а учесници су се надметали у преткатегорији и четири категорије.

Стручни жири, који су чинили примадона Радмила Бакочевевић, професорка Академије уметности у Новом Саду, Милица Стојадиновић, професорка ФМУ, Људмила Грос и Виолета Панчетовић Радаковић, и Оливер Њего, професор Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу, први пут за 16 година није прогласио лауреата такмичења, али су зато додељене награде у свим категоријама.

Награду за перспективног младог баритона добио је Игор Андрић из Музичке школе „Др Милоје Милојевић“ из Крагујевца, награда за перспективан глас припала је Анђели Ћерић са Музичке академије у Источном Сарајеву, док је признање за изузетну интерпретацију добила Александра Станковић са Факултета музичких уметности у Београду.



Учесници са Радмилом Бакочевевић

Председница жирија је захвалила локалној самоуправи на помоћи и сарадњи у организовању такмичења.

– На такмичењу смо чули много лепих гласова и били пријатно изненађени због доласка учесника из региона и поред економске кризе. Такмичење је прошло у дивној атмосфери и све одлуке смо донели једногласно. У Руми је увек пријатно и овде се сви чланови жирија радо враћају – истакла је председница жирија, Радмила Бакочевевић.

Задовољство нису крили ни учесници.

– Други пут сам учествовала на такмичењу соло певача у Руми. Имала сам трему,

јер је требало стати пред изузетне уметнике који су оцењивали наш рад – рекла је награђена Александра Станковић.

Након уручења признања, овогодишње такмичење завршено је концертом најуспешнијих учесника.

Покровитељи такмичења соло певача „Никола Цвејић“ били су Покрајински секретаријат за културу и јавно информисање и румска општина, уз подршку Музичке школе „Теодор Тоша Андрејевић“ из Руме.

Домаћин овог и свих претходних такмичења била је ОШ „Душан Јерковић“, чију акустичну свечану салу похвалили сви чланови жирија.

Д. Р.

У НОВОМ САДУ БОЉИ УСЛОВИ ЗА СПОРТ И РЕКРЕАЦИЈУ ПЕНЗИОНЕРА

## Примерено добу и могућностима

У просторијама Удружења пензионера града Новог Сада недавно је почела са радом Спортска секција овог удружења.

Драган Мискин, председник Спортске секције, истиче да је средствима добијеним на конкурс НИС-а Удружење уредило и опремило просторије у којима ће се њихови чланови бавити спортско-рекреативним активностима.

– То су активности примерене животном добу наших чланова, пикадо, шах, домине и друге друштвене игре, које ће нам такође помоћи и да се боље при-



премимо за следећу Олимпијаду трећег доба – каже Мискин. Јагода Николић, члан Спорт-

ске секције, веома је задовољна што може да се рекреира у Удружењу.

– То ми омогућава чешће дружење са пријатељима и квалитетнији свакодневни живот – истиче ова ведре пензионерка.

Спортска секција нема одређен број чланова, па се сви чланови Удружења могу, према могућностима и склоностима, определити за неку од понуђених активности.

Свечаном отварању просторија секције присуствовали су Синиша Бранков, потпредседник, и Драгица Зеленбаба, секретар Удружења пензионера града Новог Сада.

Драган Кораћ



# Село младог вина и времешних домаћина

На подручју Смедовца, који по свим карактеристикама представља географски центар тимочко-крајинског виногорја, витално је око 25 хектара земљишта под виноградама. Остале плодне оранице су углавном запарложене. Управо

то да нас је мало, да је све пропало! Желимо да покренемо ствари набоље, да удахнемо нове импулсе овом месту које зовемо и варош вина. Организовали смо фестивал и приређујемо га последњег дана у новембру, у време када се и у познатим европ-

стигну унци. Млађи су у Неготину и околним градовима засновали породице, без намере да се врате родном месту. У Смедовцу је школа затворена пре две деценије, а најмлађи становници су шездесетогодишњаци. Себе, са шеретским осмехом, називају омладинцима. Нису изгубили смисао за шалу, осећај за дружење, и живе у свом малом селу без помисли да га напусте, чак ни у зимским данима када често, због непроходних путева, снега и леда, остану скрајнути од света и људи.

– Састанемо се увече, испричамо, попијемо вино из наших пивница, бистримо друштвену и политичку ситуацију у земљи и општини, и вратимо се својим бабушкама на рани починак. И тако из дана у дан. У сезони, ми „омладинци“ обрађујемо винограде, јер млађих нема. Због тога се, нажалост, сваке године угаси бар по један смедовачки подрум вина. Ја обрађујем хектар винограда, али не знам докле ћу моћи. У сезони оберем око пет тона грожђа, а продајем га винарима у суседном Рајцу и Рогљеву, као и многи виноградаре из Смедовца – каже Миодраг – Микица Радојевић, председник Савета МЗ.

Поред ретких припадника средње генерације, у типично старачким домаћинствима староседеоци, и поред бремена година, одржавају традицију виноградарства и производње



## Вино боема

Од средине 19. до средине 20. века диљем Србије служило се чувено вино „неготинач“. Правило се од прокупца, црвеног муската и зачинка. Љубитељи Смедовца се надају да ће „неготинач“ поново постати вино боема у београдској Скадарлији. Иначе, у једној од малобројних очуваних пивница у овом селу са посебном важношћу чува се документ о дугој традицији успешне виноградарске производње – списак награђених учесника из Смедовца на Првом великом винском сајму са изложбом вина, коњака и ракије из целе Краљевине СХС, одржаном у Београду давне 1928. године.

вина. У неравноправној борби са временом мештани Смедовца се не предају. Верују у наследнике лозе. А у ширењу идеје о потреби очувања овог дела крајинског виногорја помажу им чланови Удружења „Пријатељи Смедовца“, који су и ове године били потписници фестивала у част младог вина.

Јованка Станојевић



Са отварања фестивала у Смедовцу

у том маленом селу старих и вредних домаћина пре три године почела је да живи манифестација покренута у част младог вина „Смедовачки божоле“. Организатор је група ентузијаста и заљубљеника у родну Крајину – Удружење „Пријатељи Смедовца“, које води Слободан – Бобан Цветковић, дугогодишњи новинар и познати нумизматичар.

– Фестивал у част младог вина у месту са најмањим бројем становника је гест непристајања на

ским виногорјима слави црвени божоле – објашњава Цветковић.

Ове године, у част божолеа – младог вина, по коме је смедовачки фестивал добио име, домаћини су отворили врата 10 пивница у којима су посетиоци и пријатељи могли да дегустирају вина из овогодишње бербе, уз домаће специјалитете овдашњих домаћина.

У Смедовцу се одавно не чују дечја граја и смех, сем накратко, током лета, када бакама и декама

## БЕЛА ЦРКВА

# Едукативна радионица о екологији

Чланови Општинског удружења пензионера Бела Црква учествовали су недавно на едукативној радионици на теме: заштита животне средине, екологија, рециклажа и побољшање услова живљења. Ова дводневна радионица одржана је у просторијама општине Бела Црква, као једне од пет општина у Србији које су иза-

брале за реализацију пројекта „ГИЗ ИМ-ПАКТ“. Пројекат је резултат сарадње Министарства енергетике, развоја и заштите животне средине Републике Србије и немачке организације за међународну сарадњу ГИЗ.

На едукативној радионици било је осамнаест чланова Удружења који ће новосте-

чена знања моћи да примене у својој средини.

Осим ове радионице и редовних активности, пензионери општинске организације Бела Црква недавно су организовали и два излета, у Земун и Пожаревац, где су обишли знаменитости ових градова и дружили се са домаћинима. **Д. Корач**

ЖИВОТ СВЕ ДУЖИ, ПЕНЗИЈА СВЕ ДАЉА

# До последњег даха

**Н**екада се говорило – није важно колика ти је пензија, већ колико ћеш дуго да је примаш. Сада је изгледа примереније рећи, није важно колика ће ти бити пензија, већ да ли ћеш је уопште дочекати.

Гледајући како се услови за стицање, код нас и у свету, усложњавају непрекидним померањем старосног рока, човек не може а да се не запита: докле? До када и до које тачке на лествици ће се пречка надаље дизати? Постоји ли уопште нека разумна мера?

Нико нема тачан одговор на ово питање свих питања, осим у филозофском смислу, али мере које се предузимају у појединим земљама осликавају правце размишљања и нуде начелни, логичан закључак: што се дуже буде живело, дуже ће се радити. Како ствари стоје, богами и у осмој деценији, ако имамо на уму тек рођене генерације.

Шта све то практично значи, може да се осмотри, рецимо, на примеру Велике Британије где је управо ових дана та тема драматично актуелизована

на. „Што је много, много је“, „радићемо до изнемоглости“, „није фер“, одјекивао је хорски одговор синдиката и већег дела јавности, мада, истини за вољу, нико није био превише изненађен.

Опште је место да је усклађивање фискалне политике са демографском реалношћу обавеза која чека све земље, а најпре оне најбогатије, са највећим постотком старије популације. У Британији, идеја о знатном продужавању рока за пензионисање формулисана је још у време претходне владе лабуриста, али више као концепт будућности.

Садашња владајућа (конзервативно-либерална) коалиција суочила се са неминовношћу убрзавања посла, па су одређени временски оквири маркирани на 10-15 година раније. Тако ће уместо данашњих 65 година граница 2020. бити 66, па ће 2028. стићи до 67, у наредној деценији до 68, око 2040. биће 69 и до 2050. попеће се на 70 година.

Промене ће погодити од осам до десет милиона људи или око 800.000 годишње,

Стално померање старосне границе за мировину, најновији пример је Британија, неизбежно наводи на питање – остаје ли ишта после радног века



– Имамо обавезу да основне државне пензије гарантујемо и у будућности, чак и ако људи живе дуже, а популација стари. Једини начин да то омогућимо јесте усаглашавање година пензионисања са очекиваним животним веком – био је јасан Озборн.

Како су медији навели, очекивана дужина живота је у Британији током протеклог столећа порасла за десет година и сада износи 79 година за мушкарце, а 82 за жене. Иначе, жене ће са ранијих 60 година живота као условом за пензију, стићи поступно, до 2018, на 65 година и од тада ће, изједначене са мушкарцима, бити обухваћене свим наредним фазама усклађивања.

Да не би било недоумица око суштинске поставке калкулације, министар је објаснио да је полазиште било у процени да дужина пензионерске егзистенције чини трећину дужине живота у одраслом добу. Нико нигде није прецизирао кад тачно почиње „одрасли живот“. Ако је то са 20 или 25 година, а радни век је до 70, значи да би уживање у мировини према поменутој рачуници требало да потраје петнаестак година, до 85, што није лоше, али не личи на просек.

Ако и та граница буде преконачена, што прогнозе наго-

вештавају као неминовност? Могуће је да се процењује да ће људи у просеку живети до стоте. Ко зна или, боље речено, нико не зна. Али зато се зна, израчунато је, да ће захваљујући оваквој пензијској шеми у наредних пола столећа бити остварена огромна уштеда од око 400 милијарди фунти (475 милијарди евра). У толиком ће укупном износу бити растеређени порески обвезници.

Све ово изгледа као свршена ствар, међутим, тачан ред вожње још није донет. Свим пословима реализације бавиће се посебна владина комисија, али тек после наредних избора 2015. године. Нацији је, међутим, обећано да ће свака етапа бити најављивана више година унапред, да би људи могли да се припреме и своје личне планове прилагоде новим околностима.

Најзад, није сувишно рећи да основна државна пензија, о којој је овде реч, износи 110 фунти недељно, а са планираним повећањем од 2,7 одсто биће 113 фунти, што је све заједно минимум минимума, кажу, недовољно за пристојан живот (поређење са нама било би, наравно, непристојно). Али и то треба дочекати, односно доживети.

**Д. Драгић**



објављивањем дугорочних планова и истицањем броја 70 као границе (у перспективи) за право на државну пензију.

Мере је почетком децембра најавио министар финансија Џорџ Озборн у такозваном јесењем извештају, једном од два годишња рапорта Парламенту о стању буџета, а реакција је била очекива-

колико у просеку доспева на постојећу „црту“ за државну пензију, а у највећој мери се то односи на данашње четрдесетогодишњаке. Они млађи, рођени после 1990. године зарадиће пензију са седамдесет, а најмлађе, данашње бебе, чека рад до касних седамдесетих, говоре прогнозе.

# Тешко је, а боље бити неће

Организација за економску сарадњу и развој (ОЕЦД), клуб 34 земаља развијених економија и стабилних политичких институција објавио је крајем новембра свој пети по реду годишњи извештај „Пензије једним погледом“. Као и ранији, и овогодишњи је стручни преглед „економских и социјалних индикатора“ у сектору који у јавним издацима земаља чланица у просеку учествује скоро са петином (17 одсто), при чему просек, као и свака статистика, скрива драстичне разлике. За пензије се на Исланду, на пример, одваја само три одсто, а у Италији 30.

Главна порука је да се пензијске прилике последњих година мењају запањујућом брзином: после деценија политичких премишљања и јавних дебата, владе многих земаља покренуле су суштинске пензијске реформе које свуда доносе продужавање радног века, односно померање границе за одлазак у редовну пензију, другачије израчунавање пензија и друге мере које за резултат имају уштеде и обезбеђују, бар у теорији, дугорочну финансијску одрживост.

Други закључак је да пензионери у развијеним економијама нису више поштеђени тешких последица кризе из 2008–2009, која је већ добила своје историјско име – „велика рецесија“. Мере фискалне штедње, које се у народу (али и у политичком и медијском жаргону) зову „стезање каиша“, и у богатим друштвима најтеже погађају оне који више не зависе од свог актуелног, него од минулог рада.

Иако су пензијски системи различити, свима је, како констатује нови извештај, заједничко да тешко постижу усклађеност два подједнако важна циља: да буду на дугорочно стабилним финансијским темељима с једне стране, а да, с друге стране, грађани после престанка рада имају примања која им обезбеђују нормалан живот, односно да се спречи беда у позним годинама.

Ова противречност није нова, али је данас заострена, поготово што се последице „велике рецесије“ још осећају. При том је фискална одрживост приоритет у континенталној Европи, док је пензионерски стандард примарна брига у земаљама енглеског говорног подручја.

Оно што је заједничко свим реформама јесте да доба од 67 година као граница за одлазак у пензију, која је донедавно била изузетак, сада постаје норма (мада многа реформска решења предвиђају да се то примењује „на одложено“, углавном током следеће деценије). Ипак, неке земље (Велика Британија) већ најављују ново померање навише, до 69 година, док је најоригинал-

Тешко усклађивање два циља: да пензијски системи буду дугорочно одрживи, а да пензионери имају примања која им обезбеђују пристојан живот

У фокус су дошле и специјалне пензије, односно бенефицирани радни стаж за поједине професије, али и разлике у пензијским бенефитима између јавног и приватног сектора.

Извештај указује и на специфичан проблем стандарда пензионера у земаљама са високом стопом незапослености, нарочито



није решење у том погледу смишљено у Чешкој, где граница није фиксна, већ се аутоматски помера за два месеца сваке године.

Разлог за то је што очекивани животни век постојано расте: наведено је да ће данашње 65-годишњакиње у просеку живети још 20 година, док би, према предвиђањима, то средином века било продужено за још пет година.

Биологија је у овом погледу нешто мање наклоњена мушкарцима: они који сада имају 65 година могу (опет у просеку) да рачунају на још 17,4, а у будућности и на додатне четири и по године. У оба случаја резултат је, са становишта пензијских фондова, исти – пензије ће исплаћивати дуже.

Овај проблем додатно отежава и то што је већина земаља ОЕЦД у својеврсној демографској кризи: у њима се не рађа довољно деце да би се обезбедила популациона стабилност у следећих неколико генерација, што значи да ће мање запослених бити више опорезовано да би се издржавали они чији се радни век управо окончава.

међу младима (Шпанија), што доводи до парадокса да младу генерацију издржава она стара, при чему је, наравно, свима јасно да то не може да буде решење на дуги рок.

„Велика рецесија“ је прилично уздрмала и приватне стубове многих пензијских система, који је требало да буду њихови стабилизатори. Берзански поремећаји у последњих пет година умањили су, у многим случајевима и драстично, вредност неких фондова, па сходно томе и будућа примања улагача, што је генерално подрило поверење у финансијске институције и спласнуло ентузијазам за приватну пензијску штедњу.

Закључак овог извештаја је суморан: тешко је, али боље бити неће. Пензије ће у будућности бити све мање, при чему је додатна отежавајућа околност да све земље немају системска решења за оне који су у најтежој ситуацији. Радиће се дуже, а веће ослањање на приватне пензије могло би да повећа социјалне неједнакости међу пензионерима...

М. Бекин

ПИРОЋАНЦИ НА САЈМУ ЕТНО ХРАНЕ И ПИЋА У БЕОГРАДУ

# По рецептима наших бака



У хали 3 Београдског сајма од 26. до 29. новембра одржан је Сајам етно хране и пића, на коме је више од 300 излагача настојало да промовише специјалитете са ужег географског подручја, да размене искуства и рецепте и да покажу да време етно хране и пића тек долази.

Ако су последње деценије 20. века биле у знаку брзе хране (пизе, хот-дога, хамбургера...), и ако смо у другој деценији 21. века бомбардовани вестима о штетном деловању генетски модификоване хране, тада је један овакав сајам право откровење. Наше прабаке и баке су кувале по читав дан, припремале су храну од сезонских намирница, настојале да увек има нешто да се поједе кашиком, што се лако вари, а само два-три пута недељно на менију је било и месо. Људи су доста радили физички, пешачили су или возили бицикл, једном речју – крета-



ли су се. Данас се углавном седи (на послу, испред ТВ-а или компјутера), возимо се колима или градским превозом; физички смо неактивни, а при том нам је храна високо калорична, пуна адитива и конзерванса, а и једемо неумерено. Савети лекара и нутрициониста управо отварају врата заборављеној етно храни. Зато је овогодишњи сајам окупио тако велики број излагача.

Свој штанд на сајму имали су и Пироћанци, а имали су и шта да покажу. Пеглана кобасица, пиротски качкавал и сир, цеђено кисело млеко, јогурт, месне прерађевине, мед, слатко, џемови, лимоница, сокови, ликери, вина и ракије, сушено воће... Уз храну и пиће нашли су се и други производи: мелеми, сапуни, чајеви из старопланинског подручја, биљне креме и уља, народне рукотворине и незаобилазни пиротски ћилими. Штанд је организован уз подршку општине Пирот, Туристичке организације и Удружења

предузетника из Пирота, као и Удружења жена из Темске.

Након званичног отварања сајма, Пироћанци су посетиоце угостили старопланинским специјалитетима, које су припремиле



жене из Темске. Колико се и како бесплатно јело и пило на овом штанду, слике најбоље показују, а и доводе у питање све вицее о тврдићлуку Пироћанаца.

Удружење Пироћанаца у Београду је још једном показало да подржава очување значајне традиције, посебно на плану гастрономије и развоја сеоског туризма, јер сматра да је то значајна развојна шанса за овај крај у годинама које долазе.

**Др Драгана Динић**,  
председница Удружења  
Пироћанаца у Београду



# Победнику штампање књиге

**З**авршно вече песничке манифестације „Дани Гордане Тодоровић” одржано је 30. новембра поделом награда и признања у Центру за туризам, културу и спорт општине Сврљиг. Песнички дани

књижевни конкурс за необјављени песнички рукопис јавила су се 64 аутора из Србије и других земаља бивше Југославије, са укупно 65 необјављених песничких рукописа. Жири који су чинили књижевник Радослав

## У знак сећања

**Августа 1973. у Драјинцу, родном селу Гордане Тодоровић, одржано је прво књижевно вече посвећено њеном стваралаштву. Градска библиотека у Сврљигу носи њено име, а**

**захваљујући Гордани многи млади песници су се афирмисали и ушли у свет поезије. И поред тога што је прерано преминула, ова значајна песникиња оставила је српском књижевном наслеђу четири збирке: „Гимназијски тренутак” (1954), „Сунце” (1959), „Срцу завичај” (1965) и „Поносно класје” (1973).**



одржавају се у знак сећања на рано преминулу песникињу из овога краја, Гордану Тодоровић (1933–1979), која је рођена у сврљишком селу Драјинац и била савременик песника Бранка Миљковића.

На овогодишњи, тридесети

Вучковић, као председник, и песници Злата Коцић и Обрен Ристић, одлучио је да се прва награда, која подразумева штампање књиге, додели Соњи Јанков из Новог Сада за рукопис под радним насловом „Сонети”. Победници Соњи Јанков признање



Соња Јанков

је уручио Зоран Гавриловић, директор Центра за туризам, културу и спорт општине Сврљиг.

Срећна Новосађанка каже да награду није очекивала и да се на конкурс јавила јер је један од ретких који се расписује за младе.

– У земљи постоји десетак конкурса који подразумевају објављивање прве књиге, али је јако мало оних који су за објављивање друге и треће. Тако да сам се врло обрадовала што постоји овај конкурс који носи име песникиње и који је намењен за поезију – каже Соња Јанков.

На завршној вечери прошло-

годишњем победнику, Слободану Лазовићу, из Качулице код Чачка, уручена је одштампана књига, а затим је представљена издавачка делатност Центра за туризам, културу и спорт Сврљига и Књижевног клуба „Бранко Миљковић” из Књажевца, који заједничким снагама већ неколико година издају часопис „Бдење”. О најновијем двоброју говорио је члан уредништва, књижевник Радослав Вучковић.

Манифестацију „Дани Гордане Тодоровић” финансијски је помогла општина Сврљиг и Министарство културе и информисања.

**С. Ђорђевић**

## УДРУЖЕЊЕ НОВОСАДСКИХ ПЕНЗИОНЕРА

# Дружење пред нову годину

Удружење новосадских пензионера организовало је током новембра и у децембру неколико сусрета са колегама из других удружења.

Недавно су у својим просторијама, заједно са члановима КУД „Исидор Бајић”, организовали литерарно-рецитаторско вече, на коме су наступили хор и рецитатори овог пензионерског културно-уметничког друштва. Томислав Јаковљевић, председник Удружења новосадских пензионера, и Љиљана Грујић, председница КУД „Исидор Бајић”, врло су задовољни досадашњом сарадњом и надају се да ће се она наставити и у наредном периоду.

Почетком децембра Удружење



Са гостима из Борова

новосадских пензионера (УНП) угостило је и пензионере из Борова у Хрватској. Милица Попадић, председница ове подружнице пензионера, као дела Удружења „Западни Срем”, истакла је да у Борову живи око 1.400 пензионера, од чега су 250 чланови овог удружења. Као добри домаћини, представници УНП упознали су госте са својим градом, а током обиласка посетили су и Матицу српску, библиотеку и галерију МС, као и Музеј Војводине.

Руководство УНП планира, након редовне годишње Скупштине Удружења, као последњу активност у 2013, велико предновогодишње дружење.

**Д. Корач**



Најбоља екипа Војне установе „Тара“

ПЕРУЋАЦ

## Трпеза пуна посних јела

Хотел „Језеро“ у Перућцу и „ЕПС-турс“ 30. новембра били су домаћини туристичко-гастрономске манифестације „Сто посне хране“ која је окупила 15 екипа из Србије, Црне Горе и Македоније. Стручни жири имао је тежак задатак да од неколико стотина припремљених посних јела и специјалитета издвоји најбоља и најкуснија. Јер, међу укусним ђаконијама нашле су се разне врсте рибе, славске погаче, пасуљ пребранац, пите



Удружење жена „Злакуса“

од зеља, кромпира и бундеве, пуњене лигње и маслине, те етно специјалитети, салата трљаница, крпена гибаница, туршија од грочја...

За свеукупног победника проглашено је Удружење угостиољских и туристичких посленика из Ниша, а међу екипама, као и лане, најбоља је била Војна установа „Тара“ (Мирко Грабовац, Ивана Станић, Вера Тешић и Радојица Заграђанин). Друго место припало је екипи „Бабин зуб“ са Старе планине. „Злакуса“, из истоименог места код Ужица, победник је у категорији удружења жена, а Бабина Река код Лазаревца у конкуренцији етно трпеза.

– Основна идеја ове манифестације, коју одржавамо по 16. пут у време божићног поста, јесте да се споје традиција и савремени трендови у припреми посних специјалитета, а да се начином сервирања храна представи као празник за сва чула – каже председник Организационог одбора, Миленко Гостовић. **М. М.**

ПИРОТ

## Забава за памћење

Песмом „За многу години Македонци“, у извођењу групе „Амадеус“ из Скопља, која је својим наступом одушевила Пиротанце, почело је четврто Македонско вече у свечаној сали хотела „Дијана“ крај Пирота. Организатор овог целовечерњег дружења било је Удружење грађана македонске националне мањине Пиротског округа „Бели мугри“.

Македонско вече, које је већ постало традиционално, сваке године привлачи велику пажњу љубитеља македонског мелоса



у граду на Нишави, па се и овог пута тражила карта више. Око три стотине Македонаца и њихових пријатеља дружило се уз песму и игру, а било је и оних који су за то вече преваљали по неколико стотина километара, чак из Штипа, Кочана, Зрењанина, Ниша...

Међу гостима из Ниша били су и Благоје Илијевски, председник Удружења грађана македонске националне мањине „Вардар“ и заменик председника Националног савета македонске националне заједнице у Србији, и Спасе Конески, члан Националног савета. Госте је поздравила Весела Ђорђевић, председница Удружења Македонаца у Пироту. **С. П.**

СВРЉИГ

## Провера вида

У оквиру реализације програмских активности, Удружење пензионера општине Сврљиг за своје чланове организовало је бесплатни очни преглед, проверу вида уз могућност куповине наочара на пет месечних рата. У просторијама Удру-



жења тог дана било је више од 100 чланова који су чекали преглед. У разговору су многи рекли да је ово добра прилика да провере вид, а да не морају да путују у Ниш. И председник Удружења, Миленко Петровић, задовољан је одзивом пензионера, али и податком да приличан део њих још има добар вид. Удружење пензионера успешно сарађује и са многим здравственим установама чије особље се, поред мерења крвног притиска, радо одазива и за предавања о различитим болестима. **С. Ћ.**

ЉУБОВИЈА

## Набавка на рате

Љубовијска организација пензионера набавила је за своје чланове 200 тона угља за огрев. Према речима Милисав Ђокић, председника Општинске организације, угаљ је пензионерима допремљен из колубарских рудника до кућа, а платиће га у шест месечних рата.

За више од 200 чланова, такође по врло повољним ценама, набављена је зимница, као и пакети сухомеснатих производа и тестенина, које ће платити у четири месечне рате. Удружење пензионера ради понедељком, средом и петком, па пензионери који су заинтересовани за набавку могу у љубовијској организацији да поруче угаљ и зимницу.



Милисав Ђокић

М. М.

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

## Обележен Дан особа са инвалидитетом

У Општинској организацији пензионера Смедеревске Паланке пригодним манифестацијама обележен је 3. децембар, Светски дан особа са инвалидитетом. Организатори – Удружење бубрежних инвалида и болесника „Kidney“ за Смедеревску Паланку и Велику Плану, Општинско удружење глувих и наглувих и организација пензионера из Смедеревске Паланке, за све грађане организовали су бесплатно мерење крвног притиска,



нивоа шећера у крви и телесне тежине. Подржана је и акција Министарства здравља „Продужи живот“, у којој су грађани по сопственој вољи потписивали донорске картице, а дељен је и пропагандни материјал о томе како очувати здравље.

У сали Градског позоришта приређен је хуманитарни концерт на коме су учествовали КУД „Карађорђе“ из Радовања, КУД „Света Петка“, „Јасенички бисери“, солисти Милош Милутиновић, Милена Костантиновић, Стефан Филиповић и песник Милован – Мићо Петровић. Сав приход од улазница био је намењен члановима Удружења „Kidney“ који иду на дијализу, али је хуманитарни концерт био слабо посећен, односно овога пута је хуманост грађана заказала.

Звонко Јелић, председник Удружења „Kidney“, уручио је Повељу захвалности прим. др Верици Ђорђевић, начелници Одељења нефрологије и дијализе ОБ „Стефан Високи“, а захвалнице су уручене и локалној самоуправи, Градском позоришту и учесницима хуманитарног концерта.

Сл. К.

КРАГУЈЕВАЦ

## Успешна година

Градско удружење пензионера Крагујевца, у години на измаку, у којој је обележило 75 година постојања, реализовало је велики број активности. Удружење је за своје чланове организовало четрдесет забава у просторијама удружења и двадесетак излета током којих су обишли неколико бања и посетили више традиционалних манифестација. Крајем године четрдесет чланова овог удружења посетили су Музеј историје Југославије у Београду, Кућу цвећа и гроб патријарха Павла.

Осим забава и излета, Градско удружење пензионера Крагујевца организовало је и низ хуманитарних активности – у оквиру акције „Век живота“ са лекарима Дома здравља обишли су петнаестак стогодишњака који живе на сеоском и приградском



подручју и уручили им пакете. Преко месних одбора организоване су и три хуманитарне акције „Солидарност на делу“, током којих су сакупљали лекове и половну одећу за потребе Корисника Завода за збрињавање одраслих лица „Мале пчелице“. Манифестација на коју су у овом удружењу посебно поносни јесте традиционални Фестивал старих „Стварам срцем“, који Градско удружење пензионера организује у сарадњи са Удружењем за социјални развој „Сунце“. Током фестивала уприличено је више разноврсних догађаја намењених промоцији концепта активног старења и скретању пажње на потребе старијих грађана.

Крагујевачко удружење је својим члановима и ове године омогућило набавку грева под повољним условима, а са представницима градске управе договорено је да пензионери са најнижим примањима од града добију једнократну помоћ у износу од пет хиљада динара.

Крајем године удружење ће поделити и хуманитарне пакете са прехрамбеним производима и кућном хемијом, а нову, 2014. годину сви чланови имаће прилику да дочекају у историјама удружења.

М. С.





## ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на [glasosiguranika@pio.rs](mailto:glasosiguranika@pio.rs)

# Незаборавних десет дана у Врднику

Крај октобра и почетак новембра ове године остаће нам свима у сећању по изузетно лепом времену, неуобичајеном за то доба, али нама, групи пензионера из Београда, Сопота и Раље и по још нечему: дивном десетодневном боравку у бањи Врдник. Морам да почнем од самог дочека: на аутобуској станици чекао нас је организован превоз до рецепције хотела „Термал“ у Врднику. Организовано је и ношење наших кофера до соба, ми смо само уживали у погледу на околину. Истог преподнева прошли смо лекарске прегледе, без гужве и нервирања, и одмах истог дана свако од нас је добио терапије на које треба да иде и термине у којима ће ићи на терапију. Сместили смо се у лепе и изузетно уредне собе и отишли на први у низу јако укусних obroka.

Сваки дан је био осмишљен захваљујући и предивном времену какво, према речима мештана Врдника, не памте у скорије време у то доба године. Шетали смо свакодневно дивним стазама према колонији старог рудника Врдник који је затворен више од три деценије. Баракe некадашње

рударске колоније претворене су у мале дворце са пуно винове лозе, дивног цвећа, са прелепо уређеним стазама. На другој страни налази се манастир Раваница који смо такође обишли и точили лековиту воду на тамошњој чесми. Поред саме чесме је и споменик Милицы Српкињи што нас је подстакло да се присетимо њених стихова.

Морам да кажем да смо сви били изузетно расположени за шетње и дружења у природи, све време смо сви били у покрету иако се многи тешко крећу без помагала (штапа, колица, штака). Посебно смо почаствовани тиме што је генерални директор хотела „Термал“, Зоран Бошњак, дошао да се фотографише са нама, тако да смо овековечили успомену на овај дивни боравак.

Једино желим да напоменем да и поред тога што је тамо целе године пуно пензионера, нигде нема листа „Глас осигураника“ па смо им предложили да га набаве.

**Гордана Поповић,**  
Нови Београд, Похорска 20

## Некад и сад

# Инспекција рада



Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца имала је толико разних закона и уредби о Инспекцији рада, односно о обртним надзорништвима, колико је било покрајина које су се ујединиле.

Министарским решењем од 7. јуна 1919. године наређено је да се уведу Инспекције рада на целој територији Краљевине, и предузете су мере да се то што пре спроведе. Државним буџетом за 1919/20. одобрен је кредит за 20 привредних инспектора и за потребан број помоћног особља.

Поновним министарским решењем од 21. марта 1920. наређено је да Инспекција рада отпочне пословање, а буџетом за годину 1921. одобрен је кредит за

30 инспектора рада и за потребан број помоћног особља. Закон о инспекцији рада донет је 31. децембра 1921. године. За надзор над извршењем закона, уредби, правилника и министарских наредби, који се односе на социјалну и животну заштиту радника у радњама и предузећима индустријским, занатским, трговачким и саобраћајним, било да су приватна или да припадају држави, окружним, општинама итд., у којима су запослени цивилни радници, оснива се у Министарству социјалне политике Инспекција рада.

Инспекција рада је била подељена на Средњинску инспекцију рада, обласне Инспекције рада и специјалне Инспекције рада.

# Надзор у области радних односа и безбедности на раду

Инспекторат за рад, као орган управе у саставу Министарства рада, запошљавања и социјалне политике, обавља послове инспекцијског надзора у области безбедности и здравља на раду и радних односа над применом Закона о раду, Закона о безбедности и здрављу на раду, Закона о заштити становништва од изложености дуванском диму, Закона о спречавању злостављања на раду, Закона о приватним предузетницима, Закона о при-

вредним друштвима (део који се односи на безбедност и здравље на раду), Закона о штрајку, Општег колективног уговора, колективних уговора (посебних и појединачних), општих аката и уговора о раду којима се уређују права, обавезе и одговорности запослених у организацијама, правним лицима и другим облицима организовања, као и установама.

Поред закона, инспекција рада врши и надзор над применом других прописа о мерама и нор-

мативима безбедности и здравља на раду, техничким мерама које се односе на безбедност и здравље на раду, стандарда и опште признатих мера у делу којим се уређују питања из области безбедности и здравља на раду. Дакле, Инспекторат за рад обавља инспекцијске послове и с њима повезане стручне послове у области радних односа и безбедности и здравља на раду који се односе на: редовни и контролни надзор, увиђај смртних, тешких и колективних повреда



на раду, утврђивање испуњености прописаних услова у области безбедности и здравља на раду пре почетка обављања делатности послодавца, и друге послове одређене законом.

([www.minrzs.gov.rs](http://www.minrzs.gov.rs))

**J. O.**



## Исплата погребних трошкова у Црну Гору

**?** Личина М.: Мој отац, са досадашњим пребивалиштем у Подгорици, корисник Републичког фонда ПИО Србије, преминуо је 29. 11. 2013. године. Шта је све потребно да се достави од документације, и на коју адресу, да би мом покојном оцу престала да се уплаћује пензија? Да ли његова породица има право на накнаду трошкова сахране?

**Одговор:** Да би се обуставила исплата пензије преминулом кориснику, потребно је да се достави извод из матичне књиге умрлих (умрлица) организационој јединици Фонда која му је исплаћивала пензију. С обзиром на то да се уз захтев за новчану накнаду за погребне трошкове доставља умрлица као део обавезне документације, довољно је да упутите захтев за рефундацију погребних трошкова који се обрачунавају у висини једне и по просечне пензије у Србији за претходни квартал у односу на дан смрти корисника. Уз захтев је потребно да се достави извод из матичне књиге умрлих (фотокопија), рачуни о трошковима сахране (оригинал), фотокопија личне карте за подносиоца захтева, упутница – пензијски чек умрлог корисника и потврда да лице није остварило новчану накнаду за погребне трошкове код Фонда ПИО Црне Горе.

## Рад по ауторском уговору и стаж осигурања

**?** С. Ракетић: Да ли се рад по ауторском уговору уписује у радну књижицу, односно да ли се време provedено на раду по ауторском уговору урачунава у стаж и како се тај стаж обрачунава?

**Одговор:** Према одредбама члана 50 Закона о ПИО (Службени гласник РС, бр. 34/03...101/10), лицима која обављају послове по основу уговора о делу, ауторског уговора или других уговора, и за обављени посао остварују уговорену накнаду, а нису осигурани по другом основу, у стаж осигурања рачуна се време за које је остварена накнада за коју је плаћен допринос.

Стаж осигурања рачуна се тако што се износ уговорене накнаде, на коју се плаћа порез у складу са законом којим се уређује порез на доходак грађана, дели са најнижом месечном основицом за плаћање доприноса која важи у моменту уплате доприноса, у складу са Законом о доприносима за обавезно социјално осигурање. То значи да се стаж осигурања по основу обављања уговорених послова не утврђује у истом календарском трајању колико је трајало обављање послова по уговору. Ради уписа стажа у радну књижицу потребно је да се обратите надлежној филијали Фонда и поднесете захтев за упис стажа. Образац захтева добићете у филијали.

## Неодазивање на преглед лекарске комисије

**?** Светлана Јокић: Интересује ме шта се дешава ако се подносилац захтева за остваривање права на инвалидску пензију из неког разлога не одазове позиву за лекарски преглед. Да ли постоји оправдани разлог за одлагање прегледа и да ли се коришћење годишњег одмора и боравак ван места пребивалишта (нпр. одлазак на пут, на одмор и сл.) може сматрати оправданим разлогом за запослене осигуранике?

**Одговор:** Кад неко поднесе захтев за остваривање права на инвалидску пензију, очекује се његово присуство у поступку

## ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА



до његовог окончања, јер је то неопходно. Оправданим неодазивањем позиву на преглед лекара вештака може се сматрати свако одсуство у циљу лечења или побољшања здравственог стања. У том случају треба обавестити орган вештачења, после пријема позива за вештачење, да је подносилац захтева оправдано одсутан и када ће моћи да се одазове новом позиву, да би се ускладили термини. У овим

ситуацијама Фонд ПИО излази у сусрет подносиоцу захтева. Ако се подносилац захтева не одазове позиву и не оправда изостанак, лично или преко члана породице, шаље му се још један позив. У случају неодазивања и на други позив, целокупни списи предмета се достављају првостепену органу да у складу са прописима обустави поступак за остваривање права на инвалидску пензију.

## Школовање – услов за породичну пензију за дете

**?** Јелена Благовић: Интересује ме да ли дете од 20 година, које је редован студент, може да користи породичну пензију уколико је ступило у брак?

**Одговор:** Промена брачног статуса детета корисника породичне пензије није од утицаја на остварено право на породичну пензију. Значи, дете које је остварило право на породичну пензију може да склопи брак и да настави да прима породич-

ну пензију. Услов за породичну пензију за дете јесте школовање и све док дете редовно доставља потврду којом доказује статус студента на факултету који похађа, има право на породичну пензију, најкасније до навршене 26. године живота.

## Услови за старосну пензију за жене

**?** Нада Кнежевић: Рођена сам 11. 2. 1954. године. Радни однос сам засновала 1. 9. 1978. и све време без прекида радим у школи која је редовно уплаћивала доприносе. Пошто 31. 12. 2013. пуних 35 година и четири месеца стажа, заједно са мном да ли испуњавам услов да од 1. 1. 2014. године будем пензионерка?

**Одговор:** Право на старосну пензију остварује се од првог наредног дана по престанку осигурања. У Вашем случају последњи дан у осигурању је 31. 12. 2013, а први нерадни дан 1. 1. 2014, по прописима који важе у том тренутку. Међутим, од 1. јануара 2014. године жена испуњава услов за стицање права на старосну пензију са навршених 35 година и осам месеци стажа осигурања и 53 године и осам месеци живота, јер се од 1. 1. 2014. године подиже старосна

граница. У складу са наведеним, Ви не испуњавате услов за остваривање права на пензију 1. 1. 2014. године, јер ће Вам у том моменту недостајати четири месеца стажа осигурања. Међутим, Ви услов за стицање права на старосну пензију испуњавате у фебруару, тачније 11. 2. 2014. године, када напуните 60 година живота, јер имате више од 15 година стажа осигурања и тада можете да поднесете захтев за остваривање права на старосну пензију.

# СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ЈЕРЕТИК, РЕНЕГАТ	АМЕРИЧКИ ГЛУМАЦ, ПИРС	РОШТИЉ	КУХИЊСКИ НАМЕШТАЈ (ТУР.)	ПРАВНИ ПОЛОЖАЈ (ЛАТ.)	ИТАЛИЈАНСКИ ФИЛМСКИ РЕЖИСЕР, ФРАНКО	МЕСТО КОД ПАНЧЕВА
ЗАРАСТИ СА СВИХ СТРАНА							
ДИСЦИ- ПЛИНА У СТРЕЉАШ- ТВУ							
ТКАНИНА ЗА ПОСТА- ВЉАЊЕ ОДЕЛА							
ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТ							
ДРУШТВО НАРОДА (СКР.)			ИМЕ БОТАН. АДАМОВИЧА ИМЕ ГЛУМЦА ДЕ НИРА				
ЈУЖНО ВОЂЕ				ЦЕО, ПОТПУН АУСТРАЛИЈСКИ СИСАР			
КАЛУЂЕР, СВЕШТЕНИК					НОБЕЛИЈУМ МЕСТО У БАЧКОЈ		
СИМБОЛ ЗА КАЛИЈУМ		ИМЕ ПЕВАЧИ- ЦЕ СМИТ- ШУМА КЕСТЕНА					СУПРУГА ЕДИПА
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ГРОФОВИЈА У ЕНГЛЕСКОЈ ЖИТЕЉИ ЈУЖ. АФРИКЕ					ОЗНАКА ЗА ЈУГ ГЛ. ГРАД НИКАРАГВЕ	
ГРАД У ИТАЛИЈИ							
ПОВЛАС- ТИЦА							
30. И 22. СЛОВО			ОЗЛЕДА, ПОВРЕДА ИСКРЦАЈ ВОЈСКЕ				
ПРОИЗВОД ПЧЕЛА				ГЛУМИЦА, ЕВА СТРИЦ ОДМИЛА			
ИМЕ ФРАНЦУСКЕ РЕДИТЕЉКЕ ВАРДЕ					4. И 22. СЛОВО ДИВ ИЗ МИТО- ЛОГИЈЕ		
ПРЕДАВАЊЕ							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	УЛАЗНИЦА ОТАЦ (СЛОВ.)						КУЋА, ОГЊИШТЕ
ОЗНАКА ЗА АМПЕР		РЕКА У ЕГИПТУ ЕКСТРЕМИТЕТ				ОЗНАКА НЕМАЧКЕ СИМБОЛ ЛАНТАНА	
СТОЛАРСКИ ЛЕПАК							
ПАКАО (МИТ.)			ЈЕДНОЦИФ- РЕН БРОЈ				

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: корбачи, ударник, васиона, апатрид, рр, каја, анока, стас, мистика, е, т, зан, штангла, ље, елан, ина, аја, вилис, р, осипати, седатив, тракија, к, а, кантина, м, страх



Милеико Косановић

## Поштени, причекајте

**Почео је да бели, али никако да поцрвени.**

Поштени, причекајте, награда на земљи је за непоштене.

**Пре него што зажмурите, прогледајте!**

Не верујте оном ко вам потура столицу, следећа је нога.

**Ко каже да истрага тапка у месту, зна се ко је покрادن.**

Ко држи до речи, само њу и има.

**Човек је као река, што даље од почетка све прља-вији.**

Истина је у вину, али не у једној чаши.

**Једина инјекција која ме боли је – финансијска.**

Ма каква корпа када је без меса, боље је рећи „потрошачка кеса“.

Тома Ивановић

## Молим за реч

**Нова година је све ближе, а дочек све даље.**

Ђаво је однео шалу. Баш нема смисла за хумор.

**Преквалификаваћу се у Деда Мраза. То ми је једина шанса да добијем поклон.**

Примам седам плата, али како да их се одрекнем. Све су то моја деца.

**На дијети сам 25 дана. За пет дана поједем целу пензију.**

Пацијент је увек у праву. Под условом да остави бар 100 евра.

**Ја теби твит, ти мени твит. И сад смо квит.**

Време брзо пролази. Нисам ни приметио да ми плата касни већ шест месеци.

**Млади се баве истраживачким радом. Годинама траже посао.**

Београд је град на две реке и 250 сплорова.

Дејан Патаковић

## Шаховски проблем

Александар Живојиновић  
„Југопетрол“, 1999.

**Решење проблема у следећем броју.**

Решење из прошлог броја:  
Дх7!

Камелеон ехо матови  
(који се понављају на пољима различите боје).



Мат у два потеза

# Да ли сте знали ...

– да је по робном промету Шангајска лука нај-

запосленија на свету јер годишње кроз њу прође 32 милиона контејнера са 736 милиона тона разли-



чите робе? Шангајска лука се простира на толиком простору да се не може обухватити голим оком, а бележи увоз и извоз у вредности четвртине укупног увоза и извоза Кине.



– да је друга на свету по величини лука Сингапур која се простира на површини од чак 93 км<sup>2</sup>? Кроз Сингапурску луку прође половина светског годишњег снабдевања

сировом нафтом, а она предњачи и по тонажи бродова који ту „прострује“. А то је, иначе, више од 350 бродова дневно.

– да је од великих географских открића до почетка овог века најпрометнији океан био Атлантик, али су последњих година првенство у овој врсти промета преузеле поморске руте и луке на Пацифику? То је последица све интензивнијих спољнотрговинских веза са земљама Далеког истока, а међу десет највећих светских лука чак шест је у Кини.

– да је Ротердам највећа лука у Европи и трећа у свету? Ова лука, смештена на ушћу река Мезе и Рајне у Северно море, годишње



оствари више од 370 милиона тона промета и директно за-пошљава скоро 90.000 људи. Више од 500 редовних линијских бродова испловљава из Ротердама према хиљаду лука широм света. Највећа европска лука пролази кроз пројекат мелиорације, како би исушивањем морског тла проширила своје подручје за додатних 20 одсто.

– да је 5. децембра ове године у Јужној Кореји поринут највећи брод на свету? Брод „Prelude“, у власништву нафтне компаније Шел, дугачак је 488 и широк 74 метра, а са максималним теретом биће тежак шестсто хиљада тона. Реч је о пловном погону за течни нафтни гас помоћу којег ће Шел моћи да на мору производи природни гас. „Prelude“ је опремљен 93



метра високим стубом, који пролази кроз брод и спушта се до морског дна. Предвиђено је да брод може да издржи ураган пете категорије.

## Лековите мисли

**Баш волим кад неко плагира моје афоризме. Значи, има добар укус.**

Он се увек надовезује на реч, али не и на посао.

**Корени наше пољопривредне кризе су као добар бунар. Дубоки!**

Ако се опанак покондири и оде у град, остаћемо гладни.

**Нека берићетна времена. Беремо – зелен бостан.**

Док пливамо у шунду, култура нам оде низ водопад.

**Не волим неправду, али се од правде, бар за сада, слабо живи.**

Нисам полтрон. Сагињем се јер се сви на мене ослањају.

**Некад смо имали паре, али нисмо имали робу. Сад имамо робу, али немамо паре.**

Каријериста у животу нема рикверц ни на колима!

**Да смо паметни, не би нашу младу памет протерали у иностранство.**

Душан Старчевић



## Афоризми у призми

**Осигурао сам се! Поштар ми сваке две недеље доноси „Глас осигураника“.**

Не ваља имати превише смисла за хумор. Од тог вишка често не буде добро.

**Примања су нам толика да је производња новчаника дошла у питање.**

Живот у Србији је изазов! Често вас изазива да испољите оно најгоре у себи.

**Донете су мере против банкрота државе. Грађани су одавно банкротирали.**

Нема ни динара у џепу! Све сами еври.

**Не воли да даје савете. Воли да их наплаћује.**

Није тачно да је сиротиња богу тешка. Тешка је безбожницима!

**Неки се труде да зарађују квалитетом, а неки криминалитетом.**

Научени смо да трчимо за зарадом. И поред тога имамо много гојазних.

**Откад сам почео да једем бели лук, жене ме избегавају. Плаше се здравог мушкарца.**

Невен Шијаков



brine o Vašem zdravlju!



Ovlašteni OMRON servisni centar

www.prizma.rs

**5% POPUST** za gotovinsko plaćanje

**PENZIONERI** sa poslednjim penzionim čekom

**12 18 24 rate**

Svim udruženjima penzionera nudimo mogućnost saradnje na realizaciji akcije prodaje kućnog medicinskog programa

digitalni automatski aparat na nadlakticu ruke

**M1 Plus**

**OMRON**

5700 din.  
(cena sa porezom)



KLINIČKI ISPITAN

memorija za 21 rezultat merenja sa datumom i vremenom • detekcija nepravilnog pulsa • pregledan displej

digitalni automatski aparat na nadlakticu ruke

**M3**

**OMRON**

7800 din.  
(cena sa porezom)



Intelli sense

grafički indikator nivoa krvnog pritiska • vodič za pravilno omotavanje manžetne • detekcija nepravilnog pulsa i pomeranja tela u toku merenja • memorija za 60 rezultata merenja sa datumom i vremenom

digitalni automatski aparat na nadlakticu ruke

**M6 W**

**OMRON**

10800 din.  
(cena sa porezom)



Intelli sense

univerzalna manžetna za sve obimeruke (22-42 cm) • memorija za 2x100 (za dva korisnika) rezultata merenja sa datumom i vremenom • detekcija nepravilnog pulsa • ukazuje na pokrete tela tokom merenja • sistem duple kontrole merenja

**POSEBNA PONUDA!**

Vaš novi aparat za određivanje koncentracije šećera u krvi

**GLUCO SURE Plus**



garantni rok 5 godina

Donesite ili dostavite Vaš neupotrebljiv aparat za određivanje koncentracije šećera u krvi (bilo kog proizvođača) i mi ćemo ga bez naplate zameniti za nov aparat **Glucosure Plus (uz kupovinu test traka)**

**Walking style III**

brojač koraka

**OMRON**

3600 din.  
(cena sa porezom)



novo

2D SENSOR

2D senzor • meri broj pređenih koraka i pređeno rastojanje • meri sagorene kalorije i masnoću

**C28P**

kompresorski inhalator

**OMRON**

7800 din.  
(cena sa porezom)



tih, jednostavan za rukovanje i čišćenje • nizak ostatak neisparenog leka • omogućava efikasno dopiranje leka do najnižih i najsitnijih disajnih puteva

**BF 214**

novo

vaga za određivanje telesnog sastava

**OMRON**

6600 din.  
(cena sa porezom)



digitalna vaga za precizno merenje telesne težine, sistem za određivanje količine masnoće, procenta skeletnih mišića i BMI • maksimalna težina do 150 kg • tehnologija sa 4 senzora • lako razumljiv i pregledan displej

**Eco Temp Basic**

digitalni termometar

**OMRON**

800 din.  
(cena sa porezom)



za oralnu, aksilarnu i rektalnu upotrebu • rezultat merenja za 60 sekundi (rektalno) • vodootporan • zvučni signal označava kraj merenja • u memoriji se čuva poslednji rezultat merenja

Beograd • (011) 32 86 555 • ugao Brankovog mosta, Pop Lukina 12  
Kragujevac • (034) 330 200 • Kumanovska 8 • Novi Sad • (021) 66 10 718 • Šafarikova 9  
Subotica • (024) 552 926, 522 920 • Matka Vukovića 5  
Niš • (018) 255 770 • Svetozara Markovića 1 • Kraljevo • (036) 334 500 • Cara Lazara 46

0800 200 000  
besplatan poziv  
Kol centar:  
011/292 74 75 (tel. por.)

Pre upotrebe: pročitajte uputstvo i konsultujte ekara! Servis obezbeđen - Garantni rok od 2 do 3 godine!  
Aparati su baždareni kod Direkcije za mere i dragocene metale